

Revistă-caleidoscop
a Liceului Tehnologic „Astra”
Str. Nicolae Dobrin nr. 22, Pitești
Telefon: 0248 251 824

ANUL IX, nr. 1
DECEMBRIE 2023

SOLIDARI PENTRU EDUCAȚIE

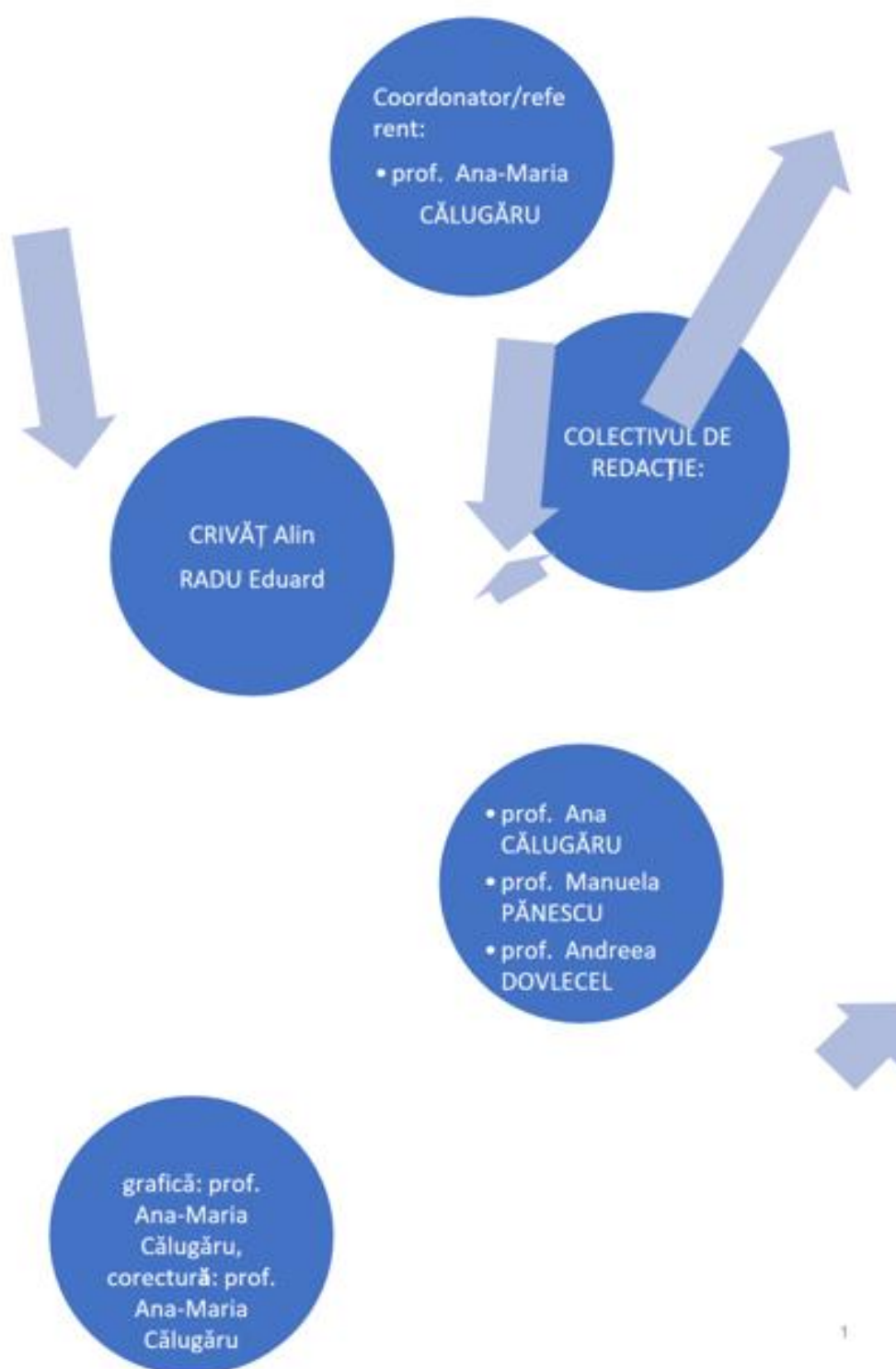
ISSN2558-8699
ISSN-L 2558 -8699

FII ȘCOLAR, NU FI HOINAR!

SOLIDARI PENTRU EDUCAȚIE

1

RAPORT PRIVIND ACTIVITATEA CONSILIERULUI EDUCATIV

Comisia pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare

AN ȘCOLAR 2022-2023

Pe parcursul acestui an școlar ne-am propus să desfășurăm, cu participarea și implicarea activă a tuturor cadrelor didactice din liceu, o serie cât mai variată de activități, proiecte și programe educative, care să implice motivațional și conștient toți elevii liceului, și, pe cât posibil, toți partenerii educației (familia, Poliția, Jandarmeria, Protecția copilului, Biblioteca, agenții economici, Biserica etc.).

Activitatea educativă școlară și extrașcolară s-a supus NORMELOR PANDEMICE, prioritară fiind asigurarea unui mediu de învățare sigur și sănătos. Organizarea acestor activități extrașcolare s-a bazat pe o bună comunicare cu toate cadrele didactice, activitățile desfășurate fiind tratate cu seriozitate și implicând un număr restrâns de elevi, astfel încât toate normele în vigoare să fie respectate. Îndrumarea și informarea elevilor și a părinților acestora în vederea unei orientări profesionale și a integrării sociale optime s-a concretizat în cuprinderea unor teme specifice în cadrul orelor de dirigiență și a ședințelor cu părinții.

1. Activitățile desfășurate pe parcursul acestui an școlar sunt sintetizate după cum urmează:

2.

Numar	Denumire activitate	Profesor(i)	Luna
1	Ziua europeană a limbilor străine	Pănescu M/Arsene Monica	Septembrie
2	Ziua Mondială a curățeniei „Let’s Do it!”	Pănescu M/Dovlecel A/Lipă V/Tudor C./Lemnaru G/Pui M/Enoiu O/Jugănar A/Lupu F.	
3	Ziua Mondială a Mersului pe jos-Excursie	Pui M/Lemnaru G.	Octombrie
4	Ziua internațională a Mării Negre	Vișan Silvia	
5	Târg Caritabil: „Micii afaceriști”	Jugănar A/ Molea C./Dovlecel A/Pănescu M./Jaica R	Noiembrie
6	„Vin Colindătorii”	Sandu M/Tudor C.	
7	„Să facem o faptă bună de Craciun!”	Roșu L.	
8			

	„Niciodată nu este târziu să schimbi lumea”	Benghe S./Pănescu M./Dovlecel A./Juganaru A./Molea C./ Jaica R./	Decembrie
8	Aniversare Mihai Eminescu	Draghici Liana	Ianuarie
9	Prevenirea consumului de droguri și a alcoolului	Călugăru Ana-Maria Ceteraș G.	
10	Combaterea violenței	Pănescu M./Dovlecel A.	pe parcursul anului școlar
11	Semnificația Zilei Naționale a Romaniei/Personalități care au făurit statul român	Ștefan C./Dumitru C.	Decembrie- Ianuarie
12	Ziua Internațională a persoanelor cu dizabilități	Ciocândel N., Pană L.	Februarie
13	Caragiale- mereu actual	Călugaru A./Alexe C./Șerbu E.	
14	Ziua Internațională a NON violenței în școli	Rușanu Maria/Ceteraș G.	Martie
15	Aniversare Ziua Mamei	Drăghici L. Ștefan	
16	Mărțișorul – vestitorul primaverii Atelierul Creativ Draxlmaier	Mădălina/Ceteraș G./Tița M/Niță A.	
17	Școala Verde	Lipă V./Ștefan M., Cirstian C/Benghe S./Enoiu O./Petrescu I./Tudor C./Panescu M.	Aprilie
18	Hristos a Inviat!	Sandu M./Nita A./	
19	Lumea satului românesc- cercul etnografic al liceului	Ștefan C./Văduva D.	
20	Combaterea traficului de persoane	Mateescu G/ Văduva D	Mai
21	Crosul prietenilor- Zilele municipiului Pitești	Buşuroi M.	
22	Tinerii Dezbat	Bănica M.	
23	Concurs Limba Engleza „Who Knows, wins!”	Pănescu M.	

24	Școala Altfel	Toate cadrele didactice	Iunie
25	Festivitatea de încheiere a anului școlar- recunoașterea muncii noastre	Toate cadrele didactice	

Activitatea diriginților

Comisia metodică a diriginților și-a desfășurat activitatea în conformitate cu planul managerial elaborat la începutul semestrului, dar și ținând cont de cerințele și necesitățile educative ivite ulterior. Pe parcursul anului școlar 2022– 2023, în cadrul Comisiei metodice a diriginților au fost derulate următoarele activități metodice:

- La orele de consiliere și orientare s-au respectat planificările calendaristice, iar temele dezbătute au respectat Programele de Consiliere și Orientare și particularitățile elevilor. În anul școlar 2022-2023, profesorii diriginți au urmărit ca, prin activitatea desfășurată, să materializeze trăsăturile și principiile consilierii școlare, văzute ca un proces de dezvoltare și prevenire, prin optimizarea modului în care elevul relaționează cu școala, profesorii și colegii;
- Utilizarea unor strategii didactice, în cadrul orelor de dirigenție, astfel încât elevul să se poată exprima, să fie ascultat și îndrumat eficient;
- Semnarea contractelor de parteneriat cu părinții și cu diferite instituții;
- Profesorii diriginți au fost preocupați de dezvoltarea profesională continuă prin înscrierea la grade didactice și cursuri de perfecționare;
- Responsabilii sub-comisiilor diriginților sunt:
- **Prof. Rosu Lenuta- responsabil comisie educativă a diriginților pentru liceu-zi**

Prof. Mateescu Luminița-responsabil comisie educativă a diriginților pentru școala profesională

Prof. Șerbu Emilia - responsabil comisie educativa a diriginților pentru învățământul seral

Conform graficului comunicat, fiecare responsabil de comisie a centralizat și organizat activitățile conform graficului.

3. Proiecte și programe educative:

În școală, s-au derulat următoarele proiecte și programe educative, pe parcursul sem 1.
PROIECTE ERASMUS/EUROPENE:

1. **Pregătire pentru un viitor de succes!**, Portugalia, 28 elevi și 4 cadre didactice, două fluxuri de elevi. Elevii participanți sunt de la învățământul liceal și profesional dual, calificările: Operator la mașini cu comandă numerică și Tehnician în automatizări, prof. coordonator, Jaica Ramona Mihaela;
2. **Schimb de experienta cu Lycee Rene Perrin** din Franța pentru derularea stagiilor de practică pentru elevii din învățământul profesional, profesional -dual, prof. coord. Ionică Maria, prof. Molea Cristina;
3. **Proiect 2021 -EY- PCVET 0010**, Portugalia, 15 -21 ianuarie 2023: „Impreună pentru formare profesională de calitate”: 6 cadre didactice și 2 reprezentanți ai agentului economic „Distribuție Oltenia, prof. coordonator Pănescu Manuela;
4. **Proiect Erasmus + Rețele parteneriale aplicant C.N.D.I.P.T- Imbunătățirea calității educației prin rețele parteneriale;**
5. **Școli-ambasador ale Parlamentului European**, coord. Prof. CĂlugaru Ana-Maria

PROIECTE LA NIVELUL UNITĂȚII ȘCOLARE

1. **Alternative la violență: Tu alegi!**, coord. prof. Dovlecel Andreea, prof. Panescu Manuela;
2. **Altceva pentru viitorul meu!**, coord. prof. Lemnaru Georgeta, prof. Pui Mihaela;
3. **O limbă străină cunoscută, un suflet în plus câștigat!** prof. coord. Pănescu Manuela, prof. Dovlecel Andreea
4. **Elevi-ambasadori ai UPIT**, prof. coord. Pănescu Manuela , prof. Ciobanu Elena, prof. Dovlecel Andreea
5. Proiect județean educațional, concurs de artă fotografică **„Look Book”**, Colegiul Național „Alexandru Odobescu”, Colegiul National „I.C. Brătianu” Pitești, Liceul Teoretic „Ion Cantacuzino” Pitești, Liceul Teoretic „Ion Barbu” Pitești, Colegiul Economic „Maria Teiuleanu” Pitești, Liceul Teoretic „Iulia Zamfirescu” Mioveni, Liceul Tehnologic „Dacia”, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu”, Liceul de Arte „Dinu Lipatti”;
6. „Aripi către viitor”- Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu”, prof. Pănescu Manuela, Dovlecel Andreea.

PROIECTE POCU

1. **Edu –Fit –Servicii integrate pentru copii cu parinti plecati la munca in strainatate** din Regiunea Sud –Muntenia, Cod SMIS 139729, prof coord. Jaica Ramona;

2. **Proiect Regiunea Sud Muntenia – E-SPER - Stimularea participării la educație a copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate**, ID 139770, prof. coordonator Călugăru Ana-Maria- **35 elevi participanți**;
3. **Proiect „, Contruiește-ți viitorul”!** Din Axa 6, Educație și competente, beneficiari, elevii de la învățământul profesional dual susținuți de S.C. Autoturisme Dacia.

4. Parteneriate educaționale

Numeroase parteneriate educaționale au fost încheiate cu numeroase instituții din oraș - Poliția, Jandarmeria, Primăria, Universitatea Pitești, alte instituții școlare:

1. Acord de parteneriat Nr.1532/18.05.2023, Colegiul Tehnic Costin D. Nenitescu ,, Mediul depinde de noi”,
2. Acord de parteneriat Nr. 3500/28.09.2022, Colegiul Tehnic „Costin D. Nenitescu”, ,, Aripă către viitor”,
3. Acord de colaborare Nr. 376/04.11.2022, Facultatea de Inginerie și Gestiunea Producțiilor Animaliere București,
4. Acord de parteneriat Nr. 1529/18.05.2023, Universitatea Politehnica din București,
5. Protocol de colaborare Nr.1174/26.04.2023, Agentia Județeană Pentru Ocuparea Forței de Muncă Argeș,
6. Parteneriat Educational Gimnaziu - Liceu, Nr. 527/01.03.2023, ,, Noi construim viitorul”, Școala Gimnazială Poiana Lacului,
7. Parteneriat Educational „Creativitate și Tehnologie”, Nr. 14898/22.11.2022, I.S.J Argeș, Palatul Copiilor Pitești,
8. Parteneriat de colaborare Nr. 559/02.03.2023, Organizația „Salvați copii”, Filiala Argeș,
9. Acord de parteneriat Nr.179/20.01.2023, C.S.E.I. „ Sfânta Filoftea” Ștefănești,
10. Acord de parteneriat Nr. 3548/30.09.2022, Colegiul Național „ Alexandru Odobescu” Pitești, proiect județean educațional concurs de artă fotografică „ Look Book”,
11. Protocol de parteneriat educațional Nr.4223/09.12.2022, Universitatea Pitești, Facultatea de Mecanică și Tehnologie,
12. Protocol de parteneriat „ Cine știe câștigă” , Nr.3156/21.09.2022: Colegiul Tehnic „Costin D. Nenitescu, Liceul Tehnologic „ Dacia”, Asociația „ Alchimistii”, Liceul Tehnologic „Construcții de Mașini Colibași”, Mioveni,
13. Protocol de colaborare Școala Gimnazială „ Ion Pillat” Pitești Nr. 189/POCU/139770/17.10.2022,

14. Parteneriat educațional Nr.1528/18.05.2023, Liceul Tehnologic „Dacia” Pitești, proiect „Relația știință-tehnică în viitorul european” și concurs interjudețean „Creativitate, știința și setea de frumos”.
15. Acord de parteneriat Nr.3814/28.10.2022, Casa Corpului Didactic Argeș

PREMII 2022 -2023

1. Concursul Național de Robotică NEXT LAB. TECH - Școala Robocampioană- Locul IV, Liceul Tehnologic „Astra” Pitești
2. Concursul Național de Educație Financiar-bancară – Premiul II
3. Concursul „Știu și aplic” – etapa județeană -premiul I, calificare etapa națională
4. Concursul „Alege este dreptul tău!”, premiul I, calificare etapa națională
5. „Ucenic electrician” – Clubul de practică /echipe locul I și II
6. Premiul I – Bițoiu Gabriel Alexandru și Purcaru Mihai Ionut , Concursul Județean „Cine știe, câștigă”,
7. Premiul III – Militaru Madalina Mihaela și Cirstea Ionut Alexandru , Concursul Județean „Cine știe câștigă”
8. Premiul III – Banică Cosmin Ștefan și Andrei Mihai Cătălin , Concursul Județean „Cine știe, câștigă”
9. Mențiune, Catalan Silviu, Concursul Național de Robotică NEXTLAB TECH
10. Concursul Ucenic Electrician , faza regională
11. Concursul Ucenic Electrician , faza regională
12. Concursul Ucenic Electrician , faza regională
13. Locul I – Moise Valentin Mihai , Concursul Ucenic Electrician , faza națională, Locul III – Calcan Eduard Luca Andrei
14. Concursul „Look Book”- Premiul III- Pohace stefania, Mențiune 1- Stancu Andra
Mențiune 2- Furukawa Ayumi, Mențiune 3- State Bianca
15. Premiul 1- Militaru Madalina, Premiul 2- Ungureanu Alexandra, Premiul 3- Baluta Daniela, Premiul III CES- Dragomir Andrei- Concurs „Aripi către viitor”

5. Consiliul elevilor :

Consiliul Elevilor pe școală, sub îndrumarea consilierului educativ, s-a implicat în atragerea cât mai multor elevi în activități extrașcolare creative. S-au derulat pe parcursul acestui semestru alegerile prezidențiale pentru CSE, iar noua structură este dispusă în felul următor:

PRESEDINTE: PIA FELICIA- CLASA 12A- REPREZENTANT SI IN CEAC

VICEPRESEDINTE: VISAN MARIA FLORENTINA- 11 A- REPREZENTANT SI IN C.A.

SECRETAR: PLESEA- BRAGAU TALIDA

AVOCATUL ELEVILOR: LUTA ALINA
 SPORT SI PROGRAME SPORTIVE: SOARE MIHAELA
 CONCURSURI SCOLARE: MOHAMED AREF- PENTRU INVATAMANTUL PROFESIONAL
 MILITARU MADALINA- PENTRU INVATAMANTUL DE ZI
 COMUNICARI: PIA FELICIA- VISAN MARIA FLORENTINA- PLESEA- BRAGAU TALIDA
 MATEI STEFANIA- INVATAMANTUL PROFESIONAL

6. Comitetul de părinți

La nivelul școlii, s-au organizat ședințele cu părinții pe clase și, mai apoi, cu reprezentanții fiecărei clase pe școală. Au fost chestionați părinții în legătură cu percepția lor despre rolul și eficiența școlii, au fost rugați să vină cu propuneri și implicări în viața școlii.

7. Sugestii pentru îmbunătățirea activității educative în unitatea noastră de învățământ:

- Sprijinirea elevilor talentați/care pot face performanță, precum și a elevilor cu nevoi speciale;
- Promovarea unor programe pt. „educarea” părinților”, în scopul unei participări active/conștiente la viața școlii;
- Implicarea școlii și a cadrelor didactice în proiecte;
- Obținerea de fonduri extrabugetare prin încheierea de parteneriate cu ONG- uri în vederea organizării și derulării unor activități educative de amploare.

8. Activitatea Consilierului Școlar:

La început de an școlar am întocmit planificarea activităților extrașcolare desfășurate la nivel de unitate școlară, pe parcursul anului școlar, am centralizat activitățile propuse în cadrul Comisiei diriginților și am elaborat planul managerial al Comisiei, am organizat și coordonat numeroase activități școlare și extrașcolare:.

- am coordonat, implementat și organizat Proiectul „O LIMBA STRAINA CUNOSCUTA, UN SUFLET IN PLUS CASTIGAT”, împreună cu prof. Andreea Dovlecel;
- am coordonat, implementat și organizat la nivelul școlii PROIECTUL JUDETEAN „O FACEM”- campania umanitară S.N.A.C.;
- am participat la scrierea Proiectului SEE VET, prin fonduri norvegiene-Impreuna pentru formare profesională de calitate care a fost aprobat și implementat;
- am desfășurat activități în cadrul Proiectului Erasmus in parteneriat cu Licee Renne Perrin;
- Am transmis situatii și rapoarte la ISJ;
- am coordonat și organizat „Târgul caritabil al Faptelor Bune”;
- am participat la cercul metodic al Consilierilor Educativ si am prezentat un exemplu de buna practica de combatere a discriminarii;
- am organizat și coordonat „Balul Bobocilor”;
- am organizat și coordonat serbarea „Crăciunul Impreună”;
- am organizat și coordonat campania umanitară de Crăciun;
- am organizat și coordonat activitățile dedicate „Traficului de persoane” în colaborare cu MEN;
- am organizat o excursie în Ardeal –Cluj-Mediaș- Sighișoara- Brasov;
- am coordonat defilarea in cadrul evenimentului Simfonia Lalelelor;
- am colaborat la revista liceului ASTRA;

- am scris și elaborat un Proiect Erasmus VET pentru clasele de la Protecția Mediului „Competențe europene pentru un mediu sănătos” care a fost aprobat și urmează să fie implementat în anul următor;
- Am organizat, împreună cu domnul profesor Ștefan Cristian, activitatea dedicată sărbătorii Mica Unire- 24 ianuarie;
- Am organizat activități dedicate combaterii violenței în școli: Ziua internațională a NON Violenței în școli și de combatere a discriminării;
- Am organizat, alături de doamnele Ștefan Mihaela și Lipa Valentina, o excursie la Universitatea Politehnică din București, cu ocazia evenimentelor: POLIChemistryFest și POLIAutoFest;
- Am coordonat și organizat activități de prevenire și combatere a consumului de droguri în parteneriat cu CPECA Pitesti, unde au beneficiat peste 500 de elevi și pe 30 de profesori;
- Am demarat, împreună cu dna prof. Ciobanu E. și Dovelcel A., parteneriatul cu Universitatea Pitesti, în cadrul Proiectului „Elevi Ambasadori ai Upit”, privind inserția elevilor noștri în învățământul superior;
- Am participat la activitățile din cadrul Proiectului Județean „Alternative la violență-TU Alegi! Alături de dna prof. coordonator Dovelcel Andreea;
- Am coordonat stagiile de practică pedagogică pentru trei studenți ucrainieni și armenieni beneficiarii unui Erasmus+, în parteneriat cu Facultatea de Teologie, Litere, Istorie și Arte;
- Am participat la schimbul de experiență cu Lycee Rene Perrin din Franța, pentru derularea stagiilor de practică pentru elevii din cadrul învățământului profesional și dual;
- Am organizat activitatea „Ultimul Clopotel- promoția 2023”;
- Am coordonat și organizat în cadrul Clubului Adolescentilor Holtis, proiecte în fiecare lună școlară cu diverse tematici, iar în baza sponsorizărilor obținute și din fonduri proprii am înfrumusețat curtea școlii. Am dotat liceul cu o bibliotecă deschisă care conține toate lecturile obligatorii pentru Bacalaureat;
- Am facilitat și coordonat participarea elevilor din cadrul liceului nostru la Tabara din Covasna pentru crearea de Ambasadori în combaterea Traficului de Persoane;
- Am facilitat și coordonat participarea elevilor din cadrul liceului nostru la Tabara „Fii student UPB”;
- Am participat la numeroase concursuri, precum:
- „Look Book”, „Aripi pentru viitor”, Ziua Recunoștinței”, Competiția Națională „Imagine the university of the future”(se regăsesc listate în categoria cu premii).

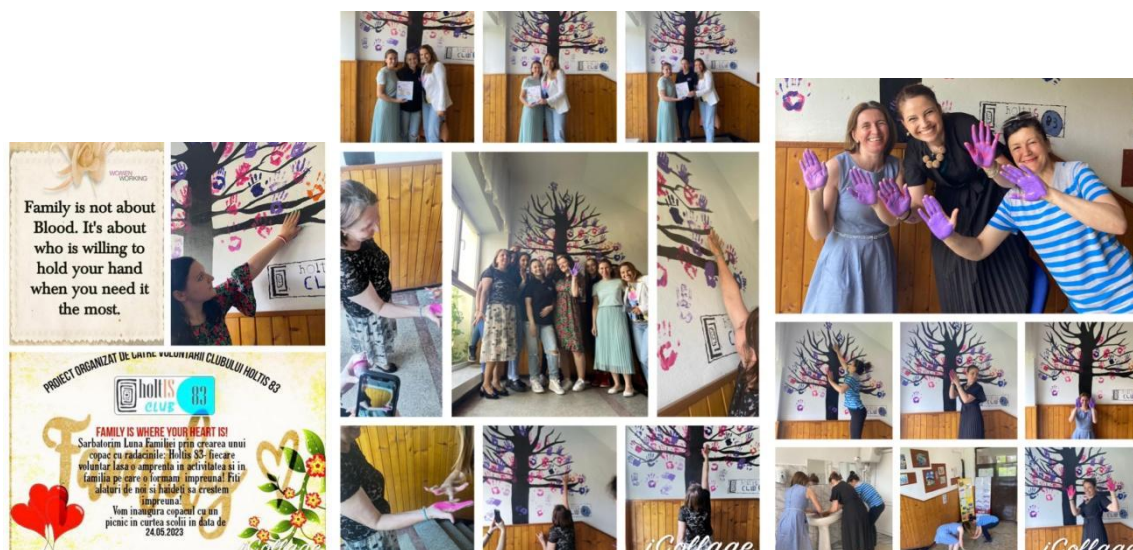
10. Dovezi ale activităților și concursurilor prezentate în raport:

1. ȘCOALA DE VARĂ- „Hai la facultate. Program de vară pentru elevi de liceu- StudUPB” organizat de Universitatea Politehnica din București. Acest proiect este finanțat de Ministerul Educației și Cercetării prin schema de granturi pentru Universități și vizează inserția elevilor de liceu în învățământul terțiar. Beneficiari - 15 elevi din clasele terminale.

2. Liceul Tehnologic „ASTRA” reprezintă CLUBUL HOLTIS ,NR 83.HOLTIS.LUNA FAMILIEI Pentru că a lega toate gândurile într-o compunere, a pune toate notele muzicale laolaltă pentru a forma un cântec și a transmite toată dragostea în cineva, înseamnă CEVA, am decis că un copac care ne unește pe toți exprimă tot ceea ce înseamnă Holtis– o familie unită și minunată!!Poate că viața nu va fi niciodată perfectă, dar aici, fiecare amprentă lăsată reprezintă o PARTE a familiei Holtis, o mână care este

mereu gata să ajute și să îmbrățișeze pe oricine are nevoie.

3. Felicitări viitorilor electricieni atât pentru performanța de a se situa pe podium la nou înființata categorie Trofeul Electrician Junior, cât și pentru calificarea în finala! Felicitări delegației Distribuție Oltenia - CEZ și Liceului Tehnologic „Astra” Pitești.

4. Îi felicităm pe cei 9 alevi de la clasa a 11-a A, care au participat în Tabara de la Covasna, în perioada 17-22 iunie, oferită de Centrul European pentru Cercetare Juridică (ECLER) în cadrul Proiectului ProUCare. Scopul taberei a fost crearea unui grup de Ambasadori naționali anti-traffic prin îmbunătățirea abilităților de leadership și cunoaștere a politicilor de tineret în vederea prevenirii traficului de persoane. Dragii noștri ambasadori, abia așteptăm să învățăm din experiențele voastre!

4. POLIChemistryFEST si POLIAutoFEST, doua evenimente organizate de către Univeristatea POLITEHNICA din Bucuresti, la care am participat cu mare interes și folos, alaturi de 60 de elevi de la Protecția Mediului. Ne-am bucurat de experimente live, de conferințe, workshopuri, test drive-uri, drifturi și de multe experiențe pe care nu le vom uita prea curând!

5. Liceul Tehnologic Astra

Erasmus + practică de predare - studenții noștri din Armenia și Ucraina le-au predat elevilor de clasa a XI-a de la Liceul Tehnologic Astra despre ce înseamnă să fii student internațional, precum și despre diferențe și asemănări culturale .

Mulțumim doamnei director Ionica Maria și doamnei profesoare Manuela Panescu pentru sprijinul constant!

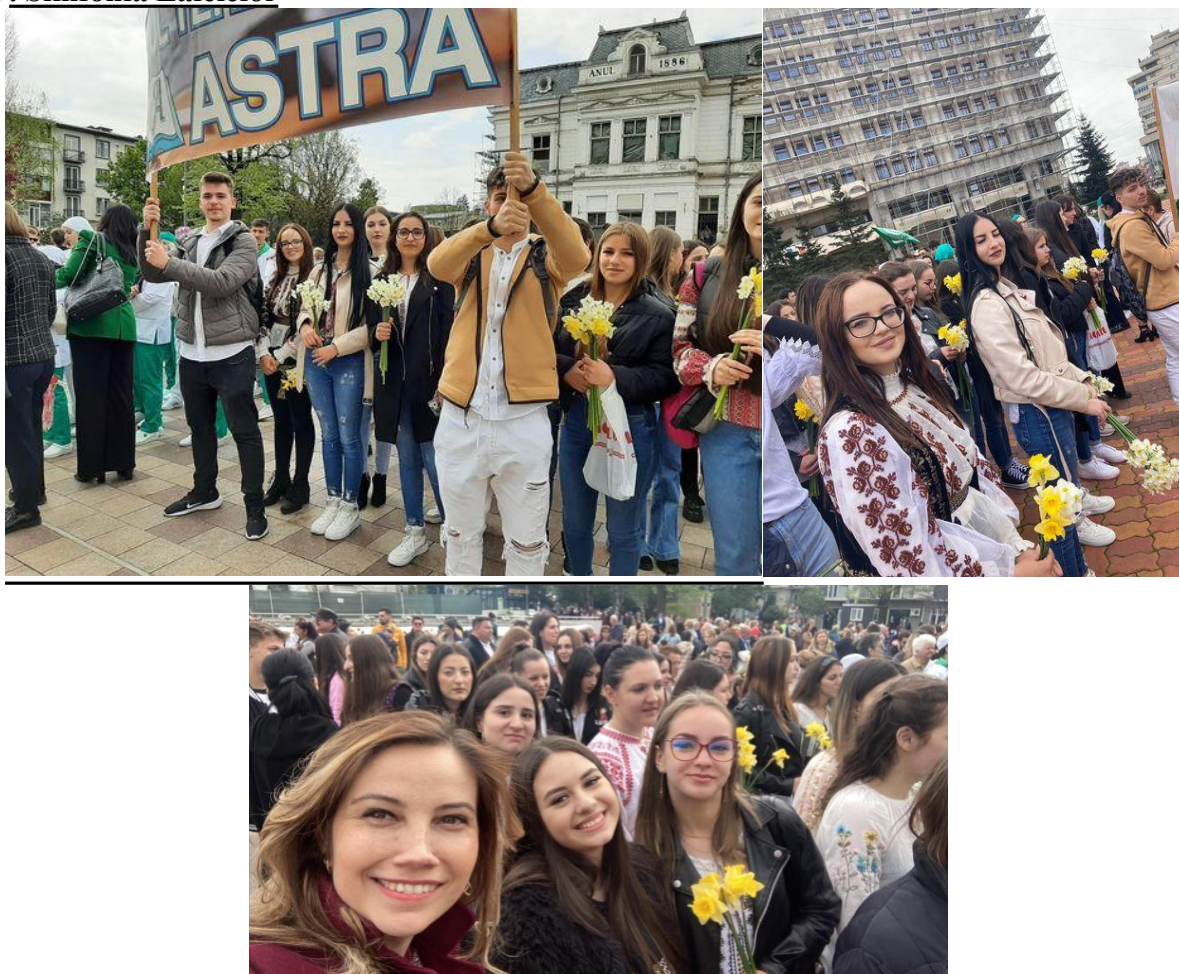
6. Proiectul nostru județean „Alternative la violență - TU ALEGI!”, coordonator prof. consilier Andreea Dovlecel, a continuat și astăzi cu activități în alte patru unități școlare din Pitești: Colegiul Național „Zinca Golescu”, Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu”, Liceul Tehnologic „Astra” și Școala Gimnazială „Matei Basarab”. Partenerii noștri I.S.U. Argeș și I.J.J. Argeș au fost din nou alături de noi și au prezentat lecții valoroase unui număr de peste 230 de elevi și cadre didactice. Le mulțumim pentru sprijin, implicare și colaborare!

Orientare și consiliere în carieră pentru elevii claselor terminale! Multumim invitațiilor noștri de la AJOFM, Universitatea Constantin Brâncoveanu și Universitatea de Stat din Pitești!

9. Simfonia Lalelelor

10. Stagii de practică facilitate de către S.C. METABET C.F. S.A Șapte elevi francezi din cadrul Proiectului ERASMUS 2022-1-FR01-KA121-VET-000065321 în parteneriat cu Liceul Tehnologic ASTRA, s- au bucurat de o săptămână de practică în noua locație Metabet!

11. În perioada 13 martie-07 aprilie 2023, Liceul Tehnologic „Astra” Pitești, este partener cu Licee Rene Perrin Franța și participă la implementarea Proiectului 2022-1-FR 01-KA121- VET- 000065331. Șapte elevi din Franța, participă în această perioadă, la stagii de practică, alături de elevii noștri ce se califică prin învățământ profesional și profesional dual, domeniile: Electric, Mecanic și Electronică și automatizări;

12. Liceul Tehnologic „Astra” Pitești, este beneficiarul Proiectului Erasmus + cu titlul „Pregătire pentru un viitor de succes”. Un grup de 14 elevi din clasele a XI a- Operatori la Mașini cu Comandă Numerică și Tehnicienii in automatizări au oportunitatea să-și dezvolte abilitățile și deprinderile practice, într-un mediu de lucru european. Partener intermediar „Asociația Amigos de Mobilitate, Barcelos, Portugalia”;

13. Marcăm astăzi Ziua Internațională pentru Nonviolenta în Școală, al cărei scop este promovarea ideii de educare în spiritul păcii, armoniei, solidarității, respectului și toleranței. Am ales să sărbătorim aceasta zi, pe langa activitățile specifice, prin purtarea culorii albastre, pentru a ne uni vocile și a transmite un NU hotărât violenței și agresiunii școlare!

14. LICEUL TEHNOLOGIC ASTRA Pitesti, implementeaza in perioada 01.09.2022-31.08.2023, proiectul cu titlul: Impreună, pentru formare profesională de calitate! Finantat din PROGRAMUL DE EDUCAȚIE, BURSE, UCENICIE ȘI ANTREPRENORIATUL TINERILOR ÎN ROMÂNIA, apel pentru propuneri de proiecte 2021.

Parteneri:

1. Operatorul economic partener din Romania este SC Distributie Oltenia SA,
2. AFPDM-Associação para Formação Profissional e Desenvolvimento do Montijo (EPM-Escola Profissional do Montijo) Portugalia.

BIECTIVUL GENERAL AL PROIECTULUI : Dezvoltarea competențelor cadrelor didactice și a mentorilor de practică în vederea îmbunătățirii calității învățării elevilor din Liceul Tehnologic „Astra”, în stagiile de pregătire practică a elevilor din învățământul profesional de 3 ani prin practica la locul de muncă.

Perioada de mobilitate: 15.01-22 01 2023.

15. Activitățile de prevenire și combatere a consumului de droguri - dincolo de cuvinte! Specialistul Centrului de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog, Oana Mihaescu, i-a impactat pe elevii noștri, cu ajutorul ochelarilor speciali care simulează consumul de droguri și alcool, arătându-le astfel, dincolo de cuvinte, riscurile, efectele și consecințele consumului de tutun, alcool și droguri. Campania a vizat peste 90% dintre elevii noștri.

16. Atunci când faci din școală un muzeu și aduci la viață momente istorice, n-are cum să nu iasă totul remarcabil! Mai ales când ai în preajmă oameni pasionați, devotați care fac din istoria noastră o poveste cu grai viu! 🇷🇴

17. **PROIECTUL UCENIC ELECTRICIAN**- Ucenic Electrician la feminin este una dintre inițiativele Distribuție Oltenia care promovează diversitatea și egalitatea de șanse în domeniile tehnice. 🧑

18. Balul Bobocilor

19. **Proiectul Educațional „Altceva pentru viitorul meu”** - „Hrana să-ți fie medicament!” Așa s-ar descrie în cuvinte simple, dar concise, activitatea noastră dedicată Zilei Mondiale a Alimentației. Sub coordonarea doamnelor prof. Lemnaru Georgeta și Pui Mihaela, peste 100 de elevi participanți, au conștientizat, prin această activitate, importanța unui stil de viață sănătos, ce putem face pentru a-l obține și, mai ales, cum putem dobândi un echilibru psiho-fizico-emoțional. Cu siguranță, cea de-a zecea ediție a Proiectului „Altceva pentru viitorul meu” a fost una de zece!

20. Ziua Internațională a Limbilor Europene- 20 de ani de când, pe 26 septembrie, sărbătorim plurilingvismul și diversitatea culturală. În cadrul **Proiectului: „Cunoaște o limbă străină, câștigă un suflet în plus!”**, elevii noștri s-au întrecut în provocări lingvistice, au vorbit în turcă, greacă, chiar și japoneză.

21. Orientare și consiliere în carieră pentru elevii claselor terminale! Oferite de invitații noștri

AJOFM/Univ Constantin Brâncoveanu

22. Emisiune TV- Proiectul „Copiii și părinți, prietenii mei” cu Maria Simona Mitroi-Parada
Liceelor

ELABORAT DE,
Consilier educativ,
PĂNESCU MANUELA

NOUTĂȚI ÎN GRAMATICA LIMBII ROMÂNE ACTUALE

Studiu de caz 1 - fonetică, ortografie și ortoepie în limba română, conform DOOM3, prof. Ana-Maria Călugăru

SEMNELE DE ORTOGRAFIE

1. **Apostroful** - domnu',
2. **Cratima** - nu-i aici,
3. **Linia de pauză** - în cuvinte supracompuse: americano-sud-coreean,
4. **Bara oblică (/)** în unități de măsură sau prescurtări: km/h, kilometri/oră, c/val (contravaloare),
5. **Punctul** - în abrevieri: etc., **ianuarie** (desp. -nu-a-ri-e) s. m., g.-d. art. *lui ianuarie*; abr. *ian.*; simb. *I./01./-01-* (dar: *1, 2, 24 Ianuarie* [1 cit. *întâi*, 2 cit. *doi/două*] (sărbători) s. proprii m.); **ian** (pop.) interj. (DOOM3),
6. **Virgula** - în structuri unitare: de bine, de rău; cu chiu, cu vai (**loc. adv. cu str. simetrică**) sau (**între interjecții sau cuvinte care se repetă identic sau cu unele modificări, când poate fi înlocuită cu cratima**) boc,boc (boc-boc), doar, doar (doar-doar), singur, singurel (singur-singurel).

SEMNELE DE PUNCTUAȚIE

a) simple: . - ? ! , ; - / : ...

*a) **cratima** - rânduri-rânduri (**repetiții**); două-trei minute (**între două numerale pentru a indica aproximarea numerică**), București-Pitești (**pentru a indica limite**),

b) duble: () „” paranteze pătrate,ghilimelele interioare.

FONETICA

1. **Alfabetul limbii române are 31 de litere:** a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p,q,r,s,ș,t,ț,u,v,w,x,y,z.

DOOM3: K, Y - redau sunetele c, i și de aceea cuvintele care le conțin la final se ortografiază fără cratimă în articulare: hobbyul, DAR show-ul!

Litera este reprezentarea grafică a sunetului. În general, în limba română, numărul de litere este egal cu cel al sunetelor. Există însă și excepții. Astfel, o literă poate transcrie mai multe sunete ca în: excursie (cs), examen (gz), el, ea, ei, ele, eram, erai, era, erau, este (când e se pronunță ie - diftong ascendent=sv+v), după cum un sunet poate fi redat prin mai multe litere (che, chi, ghe, ghi, ce, ci, ge, gi).

Trei litere sunt semne grafice (se scriu, dar nu se pronunță): h - în grupurile ch, gh (chi-u-it, gher-ghef) sau în ohm, fohn, thailandez, ghanez etc., DAR și e, i - când nu sunt vocale în grupurile: ce, ci, ge, gi (ceas, cior-bă, gea-nă, Gior-gi-a). Se scrie cs în: micsandă, ticsi, îmbăcsi, catadicsi, vcs, rucsac, coacs, fucsina, DAR și în Alecsandri.

Litera e poate fi fonetic: v, sv, semn grafic (gea-nă, chea-mă), i semivocalic (ea, este etc.).

Litera u se pronunță (ü): alură, uni, tutu (fr.) [pron. fr. *tütü*] s. n., pl. *tutu-uri* [pron. *tütüur^d*], parură, etui, ecru, tul, cupură, Bruxelles [pron. *brüsel*], deja-vu etc. - în cuvintele de origine fr., DAR se pronunță (i) bussinessman, (a) up-grade, (u) outfit - în cuvintele de origine engleză. Are două valori fonetice: v (lup) și sv (leu).

Litera o are trei valori fonetice: v, sv, și u semivocalic în: oameni, oală, vioară etc.

Litera i are patru valori fonetice: v, sv, semn grafic (atunci când nu este vocală ca în cio-rap), i scurt/șoptit/devocalizat.

Literele duble transcriu un singur sunet corespunzător literei (Aachen, fortissimo, Rosetti, watt), cu excepția zz care se citește ț - în cuvintele de origine italiană (mezzosoprană).

DOOM3: cine-verite (sine-verite), Sarajevo (Saraievo). Pentru pronunția și scrierea locurilor străine foarte cunoscute se folosesc formele adaptate (cu excepția limbilor care nu folosesc alfabet latin): !Kuweiț (stat; capitală) [pron. *kuvēit*] (desp. -weit) s. propriu n.): Londra, Florența, Moscova, Salonic, Varșovia, și nu numele din limba de origine.

2. **Sunetele limbii române sunt: vocalele, semivocalele și consoanele.**

Vocalele sunt sunetele care se pronunță singure, fără ajutorul altor sunete și care pot forma singure silabe. Vocalele sunt: [a], [ă], [i], [e], [i], [o], [u].

Sunetele [a], [ă], [i] sunt mereu vocale. [î/â]

La sfârșitul cuvântului, după consoană, DAR când nu este vocala silabei, apare un i șoptit/mut/afonic/devocalizat, care nu este nici vocală, nici semivocală, neavând calitate de sunet, numai de literă: nori, pomi. I de la sfârșitul cuvântului este vocală în: co-dri ȘI nu trebuie confundat cu i șoptit, DAR este semivocală în: *ță-rii, co-drii (Sofia Dobra). În oa-me-nii, co-pi-ii, ultima silabă are doar un sunet, respectiv,

vocala *i*. Regăsim *i* șoptit și în interiorul cuvântului, dacă acesta este compus, iar unul dintre termeni are *i* șoptit: oricine, oricând, căteșitrei, fieșicare.

O silabă conține doar o vocală: ciuuuu-băr, ma-ca-ra-giiuu.

Consoanele sunt sunetele care se rostesc cu ajutorul unei vocale, neputând forma singure o silabă: [b], [c], [d], [f] etc.

Semivocalele sunt sunetele asemnătoare vocalelor, dar care nu pot forma singure o silabă: doar, iee-pure (sv: o, i).

3. Corespondența dintre litere și sunete

1. În general, în limba română unui sunet îi corespunde o singură literă: *car* – 3 litere, 3 sunete; *drum* – 4 litere, 4 sunete; *izvor* – 5 litere, 5 sunete; *copac* – 5 litere, 5 sunete; *casă* – 4 litere, 4 sunete; *perete* – 6 litere, 6 sunete; *cutremur* – 8 litere, 8 sunete;

2. Într-un grup de două litere „ce, ci, ge, gi”, când *e* și *i* au rol de vocală, iar în silabă nu există o altă vocală, notează două sunete *ce, ge, ci, gi*: *cer*= *čer* 3 litere, 3 sunete; *cerne*= *čer-ne* 5 litere, 5 sunete; *cisternă*= *čis-ter-nă* 8 litere, 8 sunete; *cînă*= *či-nă* 4 litere, 4 sunete; *gem*= *gem* 3 litere, 3 sunete; *ger*= *ger* 3 litere, 3 sunete; *girafă*= *gi-ra-fă* 6 litere, 6 sunete;

3. Într-un grup de două litere „ce, ci, ge, gi”, când *e* și *i* au rol de literă ajutătoare, iar în silabă există o altă vocală, notează un singur sunet *č, ġ*: *ciolan*= *čo-lan* 6 litere, 5 sunete; *melci*= *melč* 5 litere, 4 sunete; *ceas*= *čas* 4 litere, 3 sunete; *ceară*= *ča-ră* 5 litere, 4 sunete; *geană*= *ga-nă* 5 litere, 4 sunete; *geamandură*= *ga-man-du-ră* 10 litere, 9 sunete; *fragi*=*frag* 5 litere, 4 sunete; *dungi*= *dunğ* 5 litere, 4 sunete;

4. Într-un grup de trei litere „che,chi,ghe, ghi”, când *e* și *i* au rol de vocală, iar în silabă nu există o altă vocală, notează două sunete *k'e, k'i, g'e, g'i*: *pachet*= *pa-k'et* 6 litere, 5 sunete; *h-* literă ajutătoare, *chenar*=*k'e-nar* 6 litere, 5 sunete; *chitanță*= *k'i-tan-ța* 8 litere, 7 sunete; *chibrit*= *k'i-brit* 7 litere, 6 sunete; *chiparos*= *k'i-pa-ros* 8 litere, 7 sunete; *ghete*= *g'e-te* 5 litere, 4 sunete; *ghindă*= *g'in-dă* 6 litere, 5 sunete; *ghimbir*= *g'im-bir* 7 litere, 6 sunete;

5. Într-un grup de trei litere „che,chi,ghe, ghi”, când *e* și *i* au rol de literă ajutătoare, iar în silabă există o altă vocală, notează un sunet *k', g'*: *cheală*= *k'a-lă* 6 litere, 4 sunete; *cheamă*= *k'a-mă* 6 litere, 4 sunete; *unchi*= *un k'* 5 litere, 3 sunete; *unghi*= *un g'* 5 litere, 3 sunete; *ghiară*= *g'a-ră* 6 litere, 4 sunete; *gheată*= *g'a-tă* 6 litere, 4 sunete;

6. **Litera – x** – poate reda două grupuri de sunete: **x = cs**: excursie, excepție, extemporal, extremă, etc.; excursie= 8 litere, 9 sunete; excepție= 8 litere, 9 sunete; extemporal= 10 litere, 11 sunete; extremă= 7 litere, 8 sunete;

x = gz: examen, exemplu, exotic, exercițiu etc.; examen= 6 litere, 7 sunete; exemplu= 7 litere, 8 sunete;

exotic= 6 litere, 7 sunete; exercițiu= 9 litere, 10 sunete;

7. Același sunet poate fi redat prin două litere diferite:

- înainte, începe, înnode, reînnode, întoarce, neîncetat etc.;

- â: adânc, pâine, câine, cât, câte, român, românește, România etc.

8. Sunetul *c* se redă prin literele:

— *c*: *castană*;

— *k*: *karate, kilogram, kilometru, kilowatt*; *e-bookul, jobul*

— *q, Q* = *c*: *Qatar (Catar)*

9. Sunetul *i* se redă prin literele:

— *i*: *iar, inimă, vis*;

— *y*: *yankeu*;

10. Sunetul *v* se notează prin literele:

— *v*: *vapor, vine, vineri, vagon*;

— *w*: *wat; show-ul, show-urile*.

APLICAȚII: hardware, Kernel, ecru, bussiness, ketchup, outsider, Beijing, Bordeaux, Moliere, Munchen, Petofi, Shakespeare, badminton, judo, karate, surfing, bleu, click, happy-end, party, story, contry, cover-gril, fohn, lied, loess, cha-cha-cha, challenger, ciborg, donjuan, fresh, rendez-vous, aisberg, bestseller, bulldog, copyright, fitness, lider, living, meci, scheci, volei, bruschetă, croasant, focaccia, hotdog, puding, ratatouille, sufleu, șnițel, iaurt, tsatsiki, souvlaki, musaca, usturoi, antichitate, rugby, fotbal, badminton, baschet, echipă, Georgescu, aștri, nori, cinci, mergi, espadrilă (desp. -pa-dri-) s. f., g.-d. art. *espadrilei*; pl. *espadrile, Sânpetru*, ! *espresso* (it.) s. n., pl. *espresso-uri*; *cafea espresso* s. f. + s. n., *Istanbul*, *avantpremieră*, *acordă*, *aer*, *cinste*, *constructor*, *punctaj*, *înainte*, *Crăciun*, *vecin*, *împrumut*, *elev*, *emis*, *el*, *epocă*, *piatră*, *ploaie*, *trotuar* (desp. -tuar) s. n., pl. *trotuare*, *pârâu*, *vijelie*, *taină*, *chiar*, *chenar*, *ciocan*, *elogios*, *geamăt*, *gelos*, *ghețar*, *ghimpe*, *ghinion*, *gigantic*, *girafă*, *Ligia*, *machiaj* (desp. -chi-aj) s. n., pl. *machiaje*, *niciodată*, *regiune*, *trunchiere* (desp. -chi-e-) s. f., g.-d. art. *trunchierii*; pl. *trunchieri*, *chiosc*, *generali*, *gheață*, *ceară*, *cerc*, *cheală*, *exasperat*, *executare*, *export*, *fixare*, *textil*, *boabă*, *fereastră*, *gușă* (desp. *gua-*) s. f., art. *gușa*, g.-d. art. *gușei*; (desene) pl. *gușe*, *iederă*, *piață*, *ziuă*, *grădini*, *păsări*, *pomi*, *vânt*, *rafală*, *brumă*, *ax*, *exact*, *exercițiu*, *fix*, *înnoptă*, *arbori*, *nopti*, *străzi*, *ieduț*, *măsea*, *rouă*, *ceas*, *circ*, *geam*, *gingași*, *chec*, *chiar*, *ghiol*, *weekend*, *ibrice*, *cai*, *Qatar*, *kosovar*, *câmpi*, *înnoptat*, *explozie*,

interregional, înnebuniți, înnegurați, înnobilați, posttotalitar, taxi, transsiberian, xerox, azi, bani, greier, ierni, lupți, motani, nasturi, zori, kiwi, kurd, qatarez, wagon-lit, **boxer1** (câine de rasă) s. m., pl. **boxeri** **boxer2** (sportiv) s. m., pl. **boxeri**, examinări, exasperări, executări, existență, fax, luxație, maximum, oxigen, saxofon, sintaxă, xilofon, ciob, girafă, junghi, geam, ghizi, cercei, chichiță, gingie/gingii, Techirghiol, vechi, ortodox, sfinx, mixt/micști, flexibili, mixaj, micsandă, taxă, axial, extenuat, rucsac/rucsacuri, text, explicație, îmbâcsit, lux, bax, complex/complecși, linx/lincși, textil, vârstă, minge/mingi, ridiche/ridichi, unghie/unghii.

4. **Silaba** reprezintă sunetul sau grupul de sunete care se rostește printr-un singur efort expirator, printr-o singură deschidere a gurii și care **conține, obligatoriu, o vocală**. În funcție de numărul de silabe, cuvintele pot fi: monosilabice, bisilabice, trisilabice, plurisilabice.

O silabă poate cuprinde un sunet (*obligatoriu* o vocală) sau un grup de sunete dintre care unul este în mod *obligatoriu* o vocală. O silabă poate fi formată:

- dintr-o vocală: **a-pă, o-ră** etc.;

- dintr-un grup de sunete format:

dintr-o vocală și o consoană: **ca-să, pa-du-re** etc.;

dintr-o vocală și mai multe consoane: **PAR-TE, PAS-TĂ** etc.;

dintr-o vocală și o semivocală: **oa-meni, ie-pu-re**,

dintr-o consoană, o vocală și o semivocală: **doa-re, doi** etc.,

dintr-o vocală și două semivocale: **tă-iau, le-oai-că** etc.;

- două cuvinte rostite împreună: **și-a** pierdut caietul, **ne-a** chemat etc. (*diftong*);

- un cuvânt rostit împreună cu începutul altui cuvânt: **m-ascultă** (se elidează **ă**) etc.;

- un cuvânt rostit împreună cu sfârșitul altui cuvânt: strigându-**l** (*cade vocala î*), chemându-**i** etc. (*diftong*);

Consoanele și semivocalele nu pot forma singure silabă.

În funcție de numărul de silabe din componența lor, cuvintele pot fi:

***cuvinte monosilabice** sunt cuvintele formate dintr-o singură silabă: *bac* (*omonim*), *bal*, *ban* (*omonim*), *bat*, *băl*, *băț*, *bec*, *bun* (*polisemantic*), *cad*, *cal*, *cam*, *cap* (*omonim/polisemantic*), *car* (*omonim*), *caș*, *dac*, *dar* (*omonim*), *des*, *din*, *dop*, *dor*, *dur*, *dus*, *fag*, *far*, *fel*, *fes*, *fin*, *fir*, *fîu*, *foc*, *for*, *fum*, *fus*, *jaf*, *jar*, *lac*, *lan*, *leg*, *lin* (*omonim*), *loc*, *loz*, *lup* etc.

***cuvinte bisilabice** sunt cuvintele formate din două silabe: *a-er*, *a-pă*, *ca-să*, *cla-să*, *poar-tă*, *car-te*, *coa-for*, *trau-mă* *o-biect* etc.

***cuvinte plurisilabice** sunt cuvintele formate din trei sau mai multe silabe: *pro-fe-sor*, *mar-gi-ne*, *gra-ma-ti-că*, *cu-ră-țe-ni-e*, *și-fo-ni-er*, *ge-o-gra-fi-e* etc.

5. Despărțirea în silabe:

a. **v-v**: **a-er**,

b. **v-cv**: *sca-ră*, *e-xer-ci-țiu*, *ta-xi*, *u-re-che*,

c. **vc-cv**: *fur-tu-nă*, *mun-te*, *un-ghi-e*, *trais-tă*, *mul-te*, *par-te*, *văs-lă*,

d. **ex-port**,

e. *b,c,d,f,g,h,p,t,v* + *l/r* = **a-cru**, **a-flu-ent**, **a-fri-can**, **a-glo-me-rat**, **a-gra-fă**, **ca-blu**, **co-dru**, **co-vrig**, **cu-pru**, **e-cluză**, **o-braz**, **pa-tru**, **su-plu**, **ti-tlu**, **gre-blă**, **bu-clă**, **ne-gru**, **a-front**, **pe-hli-van**, **do-vleac**, **a-tlet**, **pia-tră**,

f. **vc-ccv**: trei sau mai multe consoane între două vocale = 1+2... **as-tru**, **mon-stru**, **lin-gvist**, **cîn-ste**, **pen-tru**, **com-plot**, **con-struc-tor**, **ab-stract**,

g. **lpt**, **mpt**, **mpt**, **ncs**, **ncș**, **nct**, **ncț**, **ndv**, **ret**, **rtf**, **stm** = 2+1 **punc-taj**, **somp-tu-os**.

6. DIFTONG, TRIFTONG, HIAT/HIATURI

D: **ascendent/descendent** = **sv+v/v+sv**

T: **centrat** = **sv+v+sv**

H: **v+v alăturate, dar în silabe diferite.**

EXAMPLE (1): **ion** (desp. *i-on*) s. m., pl. *ioni*; + **Ion/Ion** s. propriu m., voc. *Ioane/Ion*; abr. *I.* (*Ion Luca Caragiale* abr. *I.L. Caragiale*), **bojdeucă** (reg.) (desp. *-deu-*) s. f., g.-d. art. *bojdeucii*; pl. *bojdeuci*, **fer-moar**, **și-fo-ni-er**, **trau-mă**, **su-biect**, **o-biect**, **ge-o-gra-fi-e**, **ma-chi-aj**, **toa-le-tă**, **cu-loar**, **fii-că**, **me-di-te-ra-ne-ean**, **!mausoleu** (desp. *ma-u-*) s. n., art. *mausoleul*; pl. *mausolee*, **seif** s. n., pl. *seifuri* [pron. *seifur⁴*] (desp. *sei-furi*), **regional** (desp. *-gi-o-*) adj. m., pl. *regionali*; f. *regională*, pl. *regionale*; (tren regional) simb. *R*, **bi-bli-o-raft**, **ca-nion**, **fa-ni-on**, **ca-mi-on**, **ge-o-gra-fi-e**, **coafor1** (bărbat) (rar) (desp. *coa-*) s. m., pl. *coafori* (*El e coafor.*), + **coafor2** (local) (desp. *coa-*) s. n., pl. *coaforuri* (*Lucrează într-un coafor.*), **coafură** (pieptănătură) (desp. *coa-*) s. f., g.-d. art. *coafurii*; pl. *coafuri*, **butonieră** (desp. *-ni-e-*) s. f., g.-d. art. *butonierei*; pl. *butoniere*, **!vioiciune** (desp. *vi-o-i-ciu-*) s. f., g.-d. art. *vioiciunii*; pl. *vioiciuni*, **arctic** (desp. *arc-tic*) adj. m., pl. *arctici*; f. *arctică*, pl. *arctice* (dar: *Oceanul Arctic* s. propriu n. art.), **dreptunghi** (desp. *drep-tunghi/drept-unghi*) s. n., pl. *dreptunghiuri*, **!continuu** [*nuu* pron. *nuū*] (desp. *-nuu*)/**continuu** [*nuu* pron. *nuu*] (desp. *-nu-u*) adj. m., pl. *continui* (desp. *-nu-i*); f. *continuuă* (desp. *-nu-ă*), pl. *continue* (desp. *-nu-e*), **!în continuu** [*nuu* pron. *nuū*] (desp. *-nuū*)/**în continuu** [*nuu* pron. *nuu*] (desp. *nu-u*) prep. + adj. (~ *progres*), **transformă** (**a** ~) (desp. *trans-for-trans-for-*) vb., ind. prez. 1 sg. *transform*, 3 *transformă*; conj. prez. 1 sg. *să transform*, 3 *să transforme*,

transporta (a ~) (desp. *tran-spor-/trans-por-*) vb., ind. prez. 1 sg. *transport*, 2 sg. *transporti*, 3 *transportă*; conj. prez. 1 sg. *să transport*, 3 *să transporte*, **niciodată** (în niciun moment) (desp. *ni-cio-/nici-o-*) adv. (~ *n-a cântat mai bine.*), **!sendviș/sandvici** (desp. *send-viș/sand-vici*) s.

n., pl. *sendvișuri/sandviciuri*, **!om-sendviș/om-sandvici** (desp. *send-viș/sand-vici*) s. m., pl. *oameni-sendviș/oameni-sandvici*, **!ucrainean** (desp. *u-cra-i-nean*) adj. m., s. m., pl. *ucraineni* (desp. *-i-neni*); adj. f., s. f. *ucraineană*, pl. *ucrainene*, **!autohton** (desp. *a-u-*) adj. m., pl. *autohtoni*; f. *autohtună*, pl. *autohtone*, **a-cua-re-lă, a-da-gio, ais-berg, a-i-do-ma, !ambiguu** [*guu* pron. *gui*] (desp. *-guu*)/**ambiguu** [*guu* pron. *guu*] (desp. *-gu-u*) adj. m., pl. *ambigui* (desp. *-gui*); f. *ambiguă* (desp. *-gu-ă*), pl. *ambigue* (desp. *-gu-e*), **aug-men-ta-tiv, bărbier** (desp. *-bi-er*) s. m., pl. *bărbieri*, **bărbieri** (a ~) (desp. *-bi-e-*) vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl. *bărbieresc*, 3 sg. *bărbierește*, imperf. 1 *bărbieream*; conj. prez. 1 sg. *să bărbieresc*, 3 *să bărbierească*, **bă-tlan, biopsie** (desp. *bi-op-si-/o-psi-*) s. f., art. *biopsia*, g.-d. art. *biopsiei*; pl. *biopsii*, art. *biopsiile* (desp. *-si-i-*), **blagoslovi** (a ~) (inv., fam.) (desp. *-gos-lo-/go-slo-*) vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl. *blagosloveșc*, 3 sg. *blagoslovește*, imperf. 1 *blagosloveam*; conj. prez. 1 sg. *să blagosloveșc*, 3 *să blagoslovească*, **braconier** (desp. *-ni-er*) s. m., pl. *braconieri*, **cer-no-ziom, cin-ste, cla-rob-scur/cla-rob-scur, co-co-stârc/co-cos-târc, co-dalb/cod-alb, construc-tor, despre** (desp. *des-pre/de-spre*) prep., + **cât despre** loc. prep., **de-u-năzi, din-a-poi/di-na-poi, e-cu-a-tor, e-mail, elicopter** (desp. *-cop-ter/co-pter*) s. n., pl. *elicoptere*, **e-mai-la, ex-ha-us-tiv, exploa-ta, fe-bru-a-ri-e, fias-co, fol-clor/folc-lor, func-ți-e, ga-i-tă, gau-de-a-mus, gă-flej, gen-ti-lom/gen-til-om, ge-nun-chi-e-ră, ghei-șă, glau-com, hi-e-ro-gli-fă, ho-lo-caust, ig-no-rant/i-gnorant, i-gua-nă, im-pie-gat, im-pi-e-ta, i-nau-gu-ra/in-au-gu-ra, i-ne-dit/in-e-dit, in-stinc-tiv, in-un-da/i-nun-da, i-o-niu, iș-lic, î-na-dins, în-a-dins, î-na-in-te, î-na-poi/in-a-poi, în-nă-di, jun-ghi-e-re, le-an-dru, lor-nie-tă, lor-nion, ma-chi-eu-ză, mais-tru, ma-es-tru, ma-ni-ac, ma-ri-jua-na, me-gi-eș, om-le-tă, onc-tu-os, pai-spre-ze-ce/pais-pre-ze-ce, pau-pe-ri-za-re, pen-tla-ton/pen-ta-tlon, pe-ro-ra-ți-e/per-o-ra-ți-e, pie-mont, pi-o-ni-er, piuneză** (livr.) [*piu* pron. *pîu*] (desp. *piu-*)/**piuneză** [*pio* pron. *pîo*] (desp. *pio-*) s. f., g.-d. art. *piunezei/piunezei*; pl. *piunezel/pioneze*, **po-di-um, port-mo-neu, po-li-o-mi-e-li-tă, prog-no-ză, pro-gno-ză, prog-nos-tic, pro-gnos-tic, pro-to-zo-a-re, punc-tu-al, pust-nic, re-tro-spec-tiv/re-tros-pec-tiv, salv-gar-da, si-nop-tic/sin-op-tic, somn-am-bul, stu-di-o, !superfluu** (livr.) [*fluu* pron. *fluî*] (desp. *-fluu*)/**superfluu** [*fluu* pron. *fluu*] (desp. *-flu-u*) adj. m., pl. *superflui* (desp. *-flui*); f. *superfluă* (desp. *-flu-ă*), pl. *superflue* (desp. *-flu-e*), **toas-ta, tran-sil-van, tran-spi-ra, trif-tong, tri-ftong, tro-tuar, trun-chi-a, tu-mul-tu-os, tu-sla-ma, vi-nie-tă, vreodată** [*vreo-* pron. *vre-o-*] (în tempo rapid) *vrêo-*] (desp. *vre-o-*) adv.

EXEMPLE (2): *exemplu* = e-xém-plu, *caut* = cá-ut, *exercițiu* = e-xer-cî-țiu, *examen* = e-xá-men, *extraordinar* = ex-tra-or-di-nár, *ghiozdan* = ghioz-dán, *fiindcă* = fi-înd-că, *pardoseala* = par-do-seá-la, *copiii* = co-pî-ii, *exact* = e-xáct, *ianuarie* = ia-nu-á-ri-e, *niciodată* = ni-cio-dá-tă, *biblioteca* = bi-bli-o-té-ca, *toamna* = toám-na, *ființa* = fi-in-țá, *aceea* = a-cé-ea, *funcție* = fúnc-ți-e, *coafor* = coa-fór, *prieten* = pri-é-ten, *înot* = î-nót, *excursie* = ex-cúr-si-e, *explicație* = ex-plicá-ți-e, *imediat* = i-me-di-át, *înainte* = î-na-în-te, *viața* = viá-ța, *punctuație* = punc-tu-á-ți-e, *dicționar* = dic-ți-o-nár, *aur* = á-ur, *acquarela* = a-cua-ré-la, *șifonier* = ši-fo-ni-ér, *idee* = i-dé-e, *lingvist* = lin-gvíst, *punctaj* = punc-táj, *alcool* = al-co-ól, *machieaj* = ma-chi-áj, *trotuar* = tro-tuár, *vârșnic* = vârst-nic, *piuneza* = piu-né-za, *bojdeuca* = boj-déu-ca, *alee* = a-lé-e, *există* = e-xis-tá, *oua* = o-uá, *trauma* = tráu-ma, *canion* = ca-ni-ón, *ceas* = ceas, *înalt* = î-nált, *seif* = seif, *mausoleu* = ma-u-so-léu, *arctic* = árc-tic, *geam* = geam, *nouă* = nó-uă, *ochii* = o-chîi, *două* = dó-uă, *delincvent* = de-lin-cvént, *jertfa* = jért-fa, *fereastră* = fe-reás-tra, *leoarcă* = leoár-că, *abstract* = ab-stráct, *februarie* = fe-bru-á-ri-e, *sculptor* = scúl-p-tor, *deodată* = de-o-dá-tă, *laoparte* = la-o-par-te, *poezie* = po-e-zî-e, *unghe* = ún-ghi-e, *cinci* = cinci, *funcționar* = func-ți-o-nár, *explozie* = ex-pló-zî-e, *coniac* = co-niác, *croaziera* = croa-zi-é-ra, *pian* = pi-án, *afluxuri* = a-flú-xuri, *aghiotantul* = a-ghio-tán-tul.

APLICAȚII (3): *butonieră, casierie, chihlimbar, geometrie, bacalaureat, coafură, ideal, omletă, abstract, simptom, vioiciune, fiică, sfincșii, aspectuos, sobru, pictor, icre/icră, arctic, astmul, funcție, sendviș, sculptat, somptuos, jertfă, abrupt, croazieră, liceal, știință, biblioraft, cutioară, bunăstare, portavion, savatfâc x 2 variante, abroga, abrupt, în-(tr-o), din-(tr-un), aus-cul-ta, .*

7. ACCENTUL

Accentul reprezintă rostirea mai energică a unei silabe, față de rostirea mai puțin energică a silabelor învecinate. El poate deosebi înțelesul cuvintelor și este semnalizat printr-un apostrof (') adăugat deasupra vocalei silabei pronunțate mai intens. În limba română, accentul nu are un loc fix. În cuvintele plurisilabice, accentul poate cădea pe orice silabă, numărându-le de la sfârșitul cuvântului (ultima, penultima, antepenultima, a patra):

pe ultima silabă:

cân-ta, co-vor, șco-lă-resc, u-șor, fu-gea, spec-ta-tor, po-por, ca-fea, fe-li-nar, co-pil, mă-sea, de-ba-ra, po-dea, zepelin, taxi, gingaș, pegas, mizer, jilav, încotro, rabin, vatman, onix, tipic/tipic, condor, adulter, afină/afină, altceva, altcândva, anafură, anost, bariton (instrument)/ bariton, caracter, conductor, condor, candid, dihor, dușman, infim, ostrov, mobil, muscel, mozaic/mozaic, ponei, polip/polip, precaut, protector, scrutin, sever, simbol, simpozion, Beijing, Bogota, alteori, altceva, altcândva etc.;

pe penultima silabă:

co-voar-re, șco-lă-reas-că, pă-du-re, al-bi-nă, SCUM-PE-te, fe-me-ie, gră-di-nă, lu-nă, veto, vermut, vector, trafic, torpedo (salam), suburbie, satiră, rucsac, revizor, regizor, radar, profesor, ferigă, feculă (amidon), pletură (surplus), niscăi, neutru, karate, întrevvedere, înconjur, intim, index, Govora, ferigă, feculă (amidon),

factor, facsimil, epítrop, epíscop/episcop (aparát), edítor (tv)/editor, director/director, despot, dafín, crater, colaps, calcar, cobalt, bitum (smoală), austru, asfixie, apendice, antic, Ankara, Angora, anatema, anaforă, aisberg, adică, adagio, catharsis etc.;

pe antepenultima silabă:

an-co-ră, re-pe-de, cân-te-ce, FOA-ME-TE, ro-man-ti-că, ca-me-ră, i-ni-mă, acvilă, aripă, austru, butelie, Dobrogea, halteră, mafie, penurie, pletoră (pletorie=surplus), podgorie, pojghiță, sinecdocă, tremolo, Cupidon etc.;

pe a patra silabă:

ve-ve-ri-țe, doc-to-ri-ță, la-po-vi-ță, FER-FE-NI-ȚĂ, GĂR-GĂ-RI-ȚĂ, GO-GO-RI-ȚĂ, LU-BE-NI-ȚĂ, PRE-PE-LI-ȚĂ, RĂZ-ME-RI-ȚĂ; măgăriță, Copenhaga;

pe a cincea silabă:

ve-ve-ri-țe-le, doc-to-ri-țe-le, no-uă-spre-ze-ce, șap-te-spre-ze-ce.

Atunci când există forme duble de accentuare, limba literară preferă, în general, forma în care accentul este mai apropiat de finalul cuvântului. Astfel se va accentua: BOL-NaV, CA-RAC-TeR, DU-Mi-NI-CA, DUȘ-MaN, FE-NO-MeN, IA-NU-a-RI-E, LO-ZiN-CĂ, RE-Gi-ZOR, SEC-TaR, ȘER-VeT; (nu BoL-NAV, CA-RaC-TER, Du-MI-NI-CA, DuȘ-MAN etc.)

Accentul poate diferenția sensul cuvintelor: *co-pii / cȃ-pii, tor-turi / tor-turi, hai-nă/ha-i-nă. (omografe)*

APLICAȚII: actor, lapoviță, prevedere, bolnav, debut, caracter, fenomen, ferigă, matur, miros, regizor, sever, unic, verigă, colonie, pilotă, precaut, tergal (stofă), bazilică, deunăzi, axilă, firav, crater, mijloc, satiră, radio/radiouri, noră/nurori, zero/zerouri, Ciubotariu, Prunariu, Rotariu, Olariu, Morariu, Vasiliu, Gheorghiu, țarina x2, furie, avarie, scrumbie, taxi, baclava, pârghe, organizare, peșteră, tabletă, reporter, regizor, mafie, doctoriță, călugăriță, acele x2, barem x2, nodul x2, tumult, vafă, pijama, satiră.

Studiu de caz 2 - Subiectul al II-lea, BAC, limba și literatura română, prof. Ana-Maria CĂLUGĂRU - <https://mariadiusdotcom.wordpress.com/bac/>

CURENTE LITERARE

PERIOADA PAȘOPTISTĂ

M. Kogălniceanu în „Introducere” („Dacia literară”) condamnă traduceri și încurajează literatura originală:

- se urmărea sincronizarea literaturii române cu cea europeană
- prin crearea de literatură originală
- prin încetarea traducerilor
- surse de inspirație :
 - natura
 - istoria națională
 - tradițiile și obiceiurile noastre
- stilul romantic era amestecat cu cel clasic.

Cenaclul JUNIMEA și revista „Convorbiri literare”

Junimea reprezintă cea mai importantă grupare literară din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Tudor Vianu apreciază că Junimea reunește cele mai mari personalități intelectuale ale vremii.

• **Fondatori:** Titu Maiorescu, Petru P. Carp, Th. Rosetti, Iacob Negruzzi, Vasile Pogor. Direcțiile Junimii:

1) educarea publicului prin organizarea de prelecțiuni populare, conferințe cu public ținute de Maiorescu, Carp, V. Pogor pe diverse **teme:** elemente de viață ale popoarelor, filosofie, cărțile omeniilor, învățământ, religie.

Aceste conferințe vor dura 17 ani, vor fi un deliciu al intelectualității ieșene (formate din profesori, medici, avocați, studenți, magistrați);

2) lupta pentru unificarea limbii naționale

• în 1860 Ion Ghica, în calitate de ministru, înlocuiește alfabetul chirilic cu cel latin.

• Titu Maiorescu trasează principii ale limbii în câteva din articolele sale.

◦ ortografia limbii trebuie să fie fonetică, fiecărei litere scrise să îi corespundă un sunet („Despre scrierea limbii române” – 1866);

◦ îmbogățirea vocabularului să fie făcută prin cuvinte împrumutate din limbile romanice („Neologismele” – 1881);

◦ să fie stopată stricarea limbii prin evitarea calcurilor lingvistice (traducerea fidelă a unor expresii din alte limbi), a inflației și bombasticismului verbal

(„Limba română în jurnalele din Austria” - 1868, „Beția de cuvinte” - 1873, „Oratori, retori și limbuți” - 1902);

3) promovarea literaturii naționale, susținută ideologic de Titu Maiorescu prin articolele sale ce pun în discuție probleme de estetică:

- literatura conține atât **formă** (limbajul concret), cât și **fond** (sentimentele și pasiunile exprimate). Pericolul este acela de a avea forme prost întocmite însă lipsite de adevăr și valoare („forme fără fond”);
- **arta** (deci și literatura) are o **funcție morală, educativă**, producând un sentiment de înălțare și purificare asupra cititorului;
- tineri scriitori au fost depistați și publicați în paginile revistei „Convorbiri literare”. Aceștia erau judecați **critic după principii estetice, de valoare și adevăr**.

Cenaclul și revista „SBURĂTORUL”, Eugen Lovinescu

Perioada interbelică este cea mai prolifică din punct de vedere literar din literatura noastră. Nicolae Manolescu o numește „*epoca marilor scriitori*” (Sadoveanu, Rebreanu, Pillat, Camil Petrescu, Ion Barbu, George Călinescu, V. Voiculescu, Ionel Teodoreanu, Hortensia Papadat-Bengescu etc.). *Sburătorul* este o publicație de prim rang dintre cele două războaie, apărând între 1919 și 1927, sub diferite formate. Directorul ei este Eugen Lovinescu, iar Liviu Rebreanu - secretar de redacție.

Concepte și idei susținute:

- **sincronismul** (literaturii române cu cea europeană) susținut în *Istoria civilizației române moderne*;
 - aspirația spre o artă modernă românească la nivelul celei europene
 - aceasta era necesară pentru că formele sămănătoriste și tradiționaliste erau deja perimate;
 - este o teorie a trăirii în același spațiu sufletesc cu celelalte popoare
- **legea imitației** va sta la baza progresului civilizației române
 - potrivit acestei concepții, o societate înapoiată suportă o influență pozitivă din partea uneia avansate
 - împrumutând formele se creează contextul îmbogățirii fondului (**idee opusă concepției formelor fără fond a lui Titu Maiorescu**);
 - imitația nu va inhiba spiritul nostru național care nu este negat de către Lovinescu, planul fiind să se adopte mai întâi niște forme ale civilizației superioare și apoi să se creeze un fond propriu, original.

Trăsături:

- trecerea de la o literatură cu specific rural la una cu specific urban

- intelectualizarea poeziei și a prozei
- cultivarea romanului obiectiv
- cultivarea romanului analitic și psihologic.

CLASICISMUL

- accentul pus pe **rațiune** (chiar și în artă) în pofida pasiunii;
- cultivă legile armoniei, echilibrului, **simetriei**;
- **personajele** sunt construite ca **eroi ideali**, funcționând ca modele pentru societate;
- ele sunt animate de **principii morale ferme** (cinste, prietenie, adevăr, patriotism etc.);
- sunt strâns legate de stat, datoria cetățenească fiind mai presus de sentimentele personale
- puritatea genurilor și a speciilor (neamestecul lor);
- speciile utilizate (**imn, odă, poem epic, tragedie**) erau socotite specii superioare ale literaturii, dar și poeziile cu formă fixă (**sonet, rondel, glosă** etc.)
- în tragedie (specie dramatică specifică perioadei antice) se respectă regula celor trei unități: (timp – 24 h, spațiu – decor unic, acțiune – un singur conflict)
- **stilul** este caracterizat de **simplitate și veridicitate**
- are în prim planul reflectării **aristocrația** ca și clasă socială.

ROMANTISMUL

- romanticii aveau ca **surse de inspirație** realitățile naționale (elemente patriotice, dorința de unitate națională), tradițiile folclorice, istoria, legendele și miturile îndepărtate (vezi îndemnul lui **Kogălniceanu** pentru scriitorii pașoptiști în „**Dacia literară**”)
- **primează sentimentul**, sensibilitatea umană asupra rațiunii
- există o strânsă legătură între **individ și natură**
- absolută libertate de creație, încercarea de a elibera actul creației de orice convenții sau canoane clasice. De aici apare și **amestecul speciilor**, o trăsătură a literaturii romantice.
- cultul eului, exagerare a personalității, tema omului de **geniu**
- predilecția spre **cosmic** (motive astrale: stelele, luna soarele), spre **exotic** (insula), **magic și fantastic**, spre **nocturn** (motivul visului, al somnului), spre **acvatic** (ape, izvoare, mare, fântână etc.)
- folosirea altor motive specifice: demonicul, mortul viu, copacul sacru, floarea albastră, ruinele

- procedeu compozițional specific: *antiteza*
- personaje romantice: *geniul, demonul, îngerul, sentimentalul, visătorul, răzvrătitul, însetatul după absolut*. În general, romantismul surprinde personaje din toate mediile sociale. Intenția este să se creeze *personaje excepționale în împrejurări excepționale*.
- stări specifice:
 - frenezia – beția sufletească
 - melancolia – tristețe + plăcere.

SIMBOLISMUL

- spirit *neromantic*, rupt de sentimental
- viziune: *corespondența*, legătura dintre lumea spirituală și cea materială (ex. plumb – greutate sufletească)
- *sinestezia*: amestec de senzații diferite (vizuale, auditive, olfactive)
- folosirea *sugestiei* (stările nu sunt numite direct, sunt sugerate)
- folosirea *simbolurilor*
- stări sufletești sugerate: *nevroza, spleenul (dezgust), disperarea, apăsarea sufletească, oboseala psihică, spaima, dezolarea*.
- *cromatică*
- olfactivul accentuat
- *muzicalitatea*
 - instrumente
 - muzicalitatea versurilor (refrene)
- motive: *orașul sufocant, dezintegrarea materiei, descompunerea, natură apocaliptică*.

MODERNISMUL

Poezia modernă se caracterizează prin:

- *ermetism* (limbaj încifrat)
- *ambiguitate* a exprimării
- utilizarea limbajului *neologic și tehnic*
- sintaxă contorsionată a propoziției și a frazei
- *elitism* (public inițiat)
- *sinceritate*, coborârea poeziei în realitatea concretă, apropierea ei de contingent
- fragmentarism (discontinuitate – la nivelul expresiei și limbajului)
- se face apel la funcția simbolică a limbajului, apar simboluri personale
- *insolitul metaforei*

- **înnoiri prozodice:** vers liber, măsură variabilă, ingambament
- îmbinarea în imagini a *concretului* cu *abstractul*.

În proză, modernismul se manifestă prin:

- negarea tradiției, contestarea, refuzul trecutului
- punerea accentului pe discontinuitatea eului și realității
- crearea **romanului obiectiv** și a **romanului de analiza psihologică**
- promovează intelectualismul, descrierea mediului citadin, urban, construcția personajului intelectual în opoziție cu țăranul.

REALISMUL

- *teme sociale:* **parvenitismul, avariția, imoralitatea etc.**
- **perspectivă obiectivă**, narator omniscient și omniprezent
- *ton impersonal, neutru*
- personajele întruchipează mai multe categorii sociale, complex caracterizate (țăranul, aristocratul etc.) și reprezintă *tipuri umane* – dominate de o trăsătură principală de caracter (lacomul, avarul etc.)
- se utilizează **tehnica detaliului** pentru o redare cât mai fidelă a mediului (verosimilitate)
- se realizează o strânsă legătură între **mediu și personaj**
- prezentarea moravurilor unei epoci
- prin realizarea unor **fresce** ale epocilor, operele devin **monografii** ale lumii prezentate
- romanul poate avea o geneză reprezentată de fapte reale
- elemente reale de cronotop (locuri care există în realitate)

TRADIȚIONALISMUL

- *apără tradiția*
- valorile vechi sunt purtătoare de semnificație
- **respingerea** oricăror tendințe de modernizare ce degradează tradiționalul
- simpatie exagerată pentru țăran
- teme: **rurală** (satul)
- **religia**
- credințe străvechi
- fluxul de **arhaisme**
- modalitatea artistică este evocarea,
- *valorificarea trecutului*

NEOMODERNISMUL

- se manifestă în perioada 1960-1980
- se produce o revigorare a poeziei:
 - expresii metaforice
 - reflecții filosofice
 - ironie
 - intelectualism
 - ambiguitatea limbajului
 - imagini excentrice
 - senzorialul accentuat
 - concretizarea abstractului (avem ca exemplu sentimentul iubirii concretizat în imaginea unei leoaice la N. Stănescu)
- reprezentanți: N. Stănescu, Marin Sorescu, Leonid Dimov, Ana Blandiana, Ion Alexandru, Șt. A. Doinaș, Geo Dumitrescu

POSTMODERNISMUL

- 1980 - prezent
- deschiderea poeziei către real, cotidian, poezia care coboară în stradă totul a fost spus deja,
nu mai este nimic nou => se reia totul în mod ironic, critic, ludic (în joacă)
- tradiția este și ea recuperată ironic
- biografism
- livresc (inspirat din alte cărți)
- cotidian – viața reală
- joc de cuvinte, efecte lexicale
- intertextualitatea, metatextualitatea (colaj, motto, parodie, parafrază)
- desolemnizează poezia
- distrugere și refacere cu ironie
- ironie acidă, sarcasm
- relativizarea valorilor
- repr. Mircea Cărtărescu, Simona Popescu, Al. Mușina, Caius Dobrescu, Traian Coșovei,

Andrei Boiu, Mariana Marin.

GENURILE LITERARE

GENUL EPIC – GÂNDURILE, IDEILE AUTORULUI TRANSMISE INDIRECT

- personaje și acțiune
- mod de expunere: narațiune, dialog, descriere

- prezența unor indicatori de spațiu, timp
- prezența naratorului (vocea autorului).

GENUL LIRIC – GÂNDURILE, IDEILE SUNT TRANSMISE DIRECT

- nu există personaje și acțiune
- prezența eului liric (subiectiv – pers. I, obiectiv – pers. a III-a)
- mod de expunere: descrierea, monologul liric
- organizarea textului în versuri și strofe
- prezența elementelor de prozodie (ritm, rimă, măsură)

GENUL DRAMATIC – GÂNDURILE, IDEILE AUTORULUI SUNT TRANSMISE INDIRECT

- prezența personajelor
- mod de expunere: monologul dramatic, dialogul
- prezența indicațiilor scenice (didascalii)
- există indicatori de timp și spațiu
- textul este structurat în acte, scene și tablouri.

MIJLOACELE DE CARACTERIZARE A PERSONAJELOR

- **directă** (care apare în text)
 - de către narator
 - autocaracterizare
 - de către alte personaje
- **indirectă** – care reiese din fapte, comportament, imagine, mediu.

PROCEDEELE ARTISTICE/ EXPRESIVE

- *imagini artistice* (auditive, vizuale, olfactive, tactile, dinamice/motorii)
- *figuri de stil*
- *unele semne de punctuație și ortografie*
- *unele părți de vorbire (substantive în vocativ, verbe la imperativ, interjecții etc.)*
- *elemente de versificație* (ingambament etc.).

INDICAȚIILE SCENICE/NOTAȚIILE AUTORULUI/DIDASCALIILE

- arată apartenența la genul dramatic
- ajută actorii în jocul pe scenă
- ajută regizorii în punerea în scenă a piesei
- caracterizează personaje.

EXPRESIVITATEA VERBULUI

Verbul – Rolul de predicat face ca verbul să fie partea de vorbire cea mai importantă în cadrul comunicării.

Exprimă:

- acțiuni reale – **indicativul** (merge; trecea; văzuse etc.)
- acțiuni realizabile, posibile – **conjunctivul** (să arate etc.)
- acțiuni dorite – **condițional-optativul** (aș începe etc.)
- acțiuni privite ca îndemn, rugămințe etc. – **imperativul** (scrie! poftiți!)
- acțiuni în desfășurare, continuitatea – **gerunziul** (urmând etc.)
- numele acțiunii – **infinitivul, supinul** (a ști, de știut etc.)
- planuri, dorințe, idealuri – **timpul viitor**
- **perfectul simplu și imperfectul** sunt timpuri narative.

MODURILE DE EXPUNERE

NARAȚIUNEA – UN MOD PRINCIPAL DE EXPUNERE ÎN OPERELE EPICE

- există narator, personaje și acțiune
- relatează fapte și întâmplări
- există un subiect (cu momentele subiectului)
- acțiunea e plasată într-un context spațio-temporal
- există conflicte care pun în mișcare acțiunea
- acțiunea este redată prin predominanța verbelor
- narațiunea alternează cu descrierea și dialogul.
- relatarea se poate face la persoana I (narator subiectiv) sau la persoana a III-a (narator obiectiv).

DESCRIEREA

- **de tip tablou** (descrierea unei furtuni, unui lac, unui anotimp etc.);
- **de tip portret** (enumerarea trăsăturilor fizice sau/și morale ale unei persoane).
- frecvența substantivelor, a adjectivelor, cu accent pe verbele statice la modul indicativ, timpul prezent sau imperfect.
- prezența imaginilor artistice și a figurilor de stil
- sunt prezentate trăsăturile caracteristice ale unui obiect, ale unui colț din natură etc.
- prezența cadrului temporal și spațial: ex.un decor interior, un peisaj, un anotimp etc.
- atmosfera generală poate fi de liniște, freamăt, veselie etc.
- prezența unui câmp lexical dominant

- poate apărea împletită cu narațiunea, dialogul sau monologul;

DIALOGUL

- marcă a genului dramatic, prezent însă și în genul epic
- există minimum două personaje care participă la dialog
- formal este marcat de linia de dialog sau de ghilimele
- există un subiect de discuție, prin dialog, se comunica, în modul cel mai direct cu putinta, idei, informații, opinii, explicații
- dialogul dinamizează narațiunea, o face mai vie și mai sugestivă
- dialogul marchează diverse valori expresive: sentimente, atitudini, întreruperi, ezitări ale personajelor
- dialogul este și o sursă a comicului prin contrastul dintre ceea ce declară și ceea ce gândește personajul în realitate
- dialogul este mijloc de caracterizare indirectă a personajelor

MONOLOGUL (EPIC, LIRIC, DRAMATIC)

Se poate vorbi și de un monolog interior, când un personaj vorbește în gând (cu sine) și de un monolog teatral, când un personaj vorbește singur, pe scenă, în fața spectatorilor.

- nu are replici și nici destinatar, vorbirea se face la persoana I
- se desfășoară în situații restrânse
- are dimensiuni variate
- sunt specifice exclamațiile
- este specific operelor literare
- poate lua forma unei confesiuni sau unei povestiri, are un caracter personal, intim
- este marcat formal prin ghilimele.

SUCCES!

Why we need to learn a foreign language?

Gheorghe Mihai Alexandru

Clasa a IX a A

Prof., Pănescu Maria Manuela

Liceul Tehnologic „Astra” Pitești

In the connected world of today, learning a foreign language is more than just a useful skill – it is a need. Knowing a foreign language gives us access to many opportunities and experiences that otherwise might be impossible. Learning a foreign language allows us to travel, work, and interact with people from different cultures, giving us a wider view of the world.

One of the most obvious reasons to learn a foreign language is the possibility to communicate better when travelling or living in another country. For example, knowing a foreign language helps not just to understand a menu in a restaurant, but also to build more authentic relationships with people from that country. So, learning the language can enrich personal experiences and make travelling more enjoyable and easier.

Besides this practical aspect, learning a foreign language also has significant cognitive benefits. Studies show that people who speak more languages have a better memory and are better at solving problems. Also, studies suggest that learning foreign languages helps prevent cognitive decline as we age, protecting the brain from diseases like Alzheimer's.

In the professional field, learning a foreign language can open many doors. In a globalized era, knowing a foreign language is a big advantage on the job market, being appreciated by employers who want employees that can communicate well with international partners or clients.

In a nutshell, learning a foreign language not only enriches personal and professional life, but also contributes to our cognitive and emotional development, preparing us better for the challenges of an ever-connected world.

Why should we know a foreign language?

Rotaru Alexia

Clasa: a X-a A

Liceul Tehnologic "Astra" Pitești

"Those who know nothing about foreign languages know nothing of their own." This is a remarkable quote said by Johann Wolfgang von Goethe. The quote suggests that understanding more languages means we can acknowledge the rich culture and history laying behind it. I thoroughly agree with this, as in today's society the language diversity is much larger and can open more paths towards our career, social life, our cognitive and critical thinking and much, much more. In this essay, I am going to cover up my point of view on why learning a language can impact us in our daily life.

To start with, why don't we talk about the cognitive and academic benefits? In my opinion, I think that these are the most beneficial advantages we can achieve in the process of learning as it's effects are lasting. Researches argue that bilingualism can train two areas of cognition: working memory and executive function. Hence, we can avoid distractions and stay focused for a longer period of time as well as being able to manage conflicting information, so being able to resolve disagreements with a positive outcome. If we can speak other languages, we can keep ourselves far away from dementia and keep our brain healthier as we age.

Moreover, a second positive aspect about learning a new language would be that it opens a new path to job opportunities. There are multitude jobs that require your understanding of more foreign languages. This requirement has extended even in IT related jobs, for instance. If you want to become a computer programmer you'll need to know English due to the fact that it's a fundamental language for programming. Additionally, you have more opportunities in worldwide championships, projects and so on.

Another point of view in favour of knowing more than one language is that it deepens one's understanding of the culture behind it. There is a variety of existing words that do not have an exact translation in a different language. I will take an example from romanian and explain the word "dor" (to miss). It is a word that expresses multiple emotions, such as unpatience,

melancholy, frustration, happiness, unfulfillment and is overall described as an intense emotion, but there is no other word that can actually be translated to result in this exact meaning. We can take this word translated in Spanish, for example, which is “extrañar”, and it fundamentally means “to long”, not really close to how it would be translated in Romanian. Thus, being more connected to another culture will ensure an enhanced traveling experience, if you like to visit other countries, and give you a new perspective on our life as humans.

I personally consider bilingualism as a social tool, one that you can really take advantage of. But with the desire and ambition to learn a new language comes the question: how do we do it? It can be a long journey, indeed, but we can make it a little easier!

The most useful practice that helped me learn my second language is befriending someone who is a native. It's a real game-changer to have someone speak it with you and teach you at the same time. If you don't have the possibility to, though, you can consume as much media as you can in the respective language. Most of my vocabulary comes from social media and the internet but books, a language class or listening to music can also help. Basically, the best thing you can do is try to speak it and learn something daily, because after the age of 12, it has been suggested that it becomes harder to build up a vocabulary, and it won't be as easy. However, it's easier to proceed as we are familiar with studying techniques.

To sum everything up, learning a foreign language can help us develop not only our personal growth but also emotionally, as acknowledging different cultures can boost our empathy. It can guide us through careers we might not know about, countries, businesses and international projects. Whether we master a language for any of these reasons, it will still broaden our horizons in more ways than one. So why hesitate? Everything can be at your own hands, starting with only a few words. GOOD LUCK!

Luceafărul

de Mihai Eminescu

***apartenența la romantism: mituri și alternanța planurilor/antiteză**

***tema condiției omului de geniu: incompatibilitatea protagoniștilor (tabloul I) și călătoria intergalactică (tabloul al III-lea)**

***elemente de compoziție: titlul și relația incipit-final**

Poem filosofic pe tema condiției omului de geniu, publicat în 1883 (în Almanahul Societății Academice Social-Literare „România Jună”, din Viena, apoi reprodus în „Convorbiri literare” și în ediția princeps a volumului „Poesii” îngrijită de Titu Maiorescu, în decembrie 1883), „Luceafărul” se înscrie în romantism prin amestecul speciilor (basm, pastel, idilă, eglogă, meditație, elegie) și al genurilor literare (epic, liric și dramatic), dar și pentru că poetul valorifică în scrierea lui atât surse filosofice, cât și folclorice.

Pe de o parte, de factură romantică sunt miturile poeziei eminesciene, în general: mitul nașterii și al stingerii universului (redat în imaginea călătoriei Luceafărului către Demiurg - „Și unde-ajunge nu-i hotar/Nici ochi spre a cunoaște,/Și vremea-ncearcă în zadar/Din goluri a se naște”; „Vrei să dau glas acelei guri ca după-a ei cântare/Să se ia munții cu păduri/Și insulele-n mare?”), mitul întoarcerii la elementele primordiale (întoarcerea Luceafărului la Demiurg- „Și din a chaosului văi,/Jur împrejur de sine,/Vedea ca-n ziua cea dintâi/Cum izvorau lumine”), mitul oniric (povestea de dragoste se petrece în vis - „Și când în pat se-tinde drept/Copila să se culce”) și mitul creatorului (ipostaza Demiurgului - „Părinte, mă dezleagă/Și laudat pe veci să fii/Pe-a lumii scară-ntreagă”). La acestea se adaugă mitul omului de geniu ilustrat de poet prin prisma filozofiei lui Schopenhauer, potrivit căreia, cunoașterea lumii e accesibilă doar omului superior, singurul capabil să depășească sfera subiectivității, să se depășească pe sine, spre deosebire de omul obișnuit. Mitul erotic sau al Zburătorului (ilustrat prin atracția dintre Luceafăr și fata de împărat - „El iar privind de săptămâni/Îi cade dragă fata”) este valorificat în primul tablou al poemului, prin visul erotic al fetei de împărat care, ajunsă la vârsta primilor fiori ai dragostei, își imaginează întruparea idealului în ipostaza angelică („O, ești frumos cum numan vis /Un înger se arată”), apoi demonică („O, ești frumos cum numa-n vis/Un demon se arată”) pentru a putea dialoga cu acesta după legile pământene.

Izvoarele filozofice (concepția lui Schopenhauer de la care preia viziunea antitetică dintre omul obișnuit și omul de geniu), motivele mitologice preluate din sistemul de gândire al filozofilor greci (Platon și Aristotel), din „Poemele Vedelor” (aparținând filozofiei indiene) și din mitologia creștină (mai ales, noțiunea de „păcat original” și viziunea cosmogoniei creștine și a apocalipsei) se completează cu cele populare, folclorice. Principala sursă de inspirație în scrierea „Luceafărului” este basmul popular românesc „Fata în grădina de aur”, cules de germanul Richard Kunisch, într-o peregrinare prin Oltenia, în 1861.

Pe de altă parte, romantică este și compoziția antitetică a poemului, realizată prin alternarea planurilor cosmic (tabloul I și tabloul al III-lea) și terestru (tablourile al II-lea și al IV-lea), sugerând opoziția veșnic-efemer, ideal-comun. Planurilor incompatibile (cosmic-terestru, mineral-uman) le corespunde și natura duală a unora dintre personaje: Luceafărul-Hyperion, fata de împărat-Cătălina. Dualitatea acestora se datorează încercării de a-și descoperi propriile esențe. Astfel, Luceafărul devine Hyperion atunci când își dă seama de natura sa eternă, iar fata de împărat, devenită Cătălina, duce dorul Luceafărului până ce se convinge de propria neputință de a pătrunde în lumea ideilor înalte. În plus, potrivirea numelor Cătălin-Cătălina sugerează potrivirea de caracter, apartenența la aceeași lume. O trăsătură tipic romantică este sistemul de antiteze pe care este construit textul: între omul superior, omul de geniu și omul comun, între vis și realitate, terestru și cosmic, înger-demon (cele două metamorfoze ale Luceafărului) și dubla valență a eroului care pendulează între cer și pământ. De asemenea, elemente de factură romantică sunt atitudinile: nostalgia muritorului în aspirația sa către ideal, metamorfoza ființei muritoare, ideea

incompatibilității, pendularea eroului între spirit și pasiune, conștiința geniului că aparține unei lumi superioare prin cunoașterea rece, filosofică a adevărurilor existenței, protestul împotriva înșingurării lumii.

Condiției geniului, a omului superior i se subsumează ca teme romantice: timpul, natura (cosmogonică și elegiacă), iubirea, poezia devenind o alegorie despre nefericirea omului superior care „n-are moarte, dar n-are nici noroc”.

O primă secvență sugestivă pentru tema condiției omului de geniu și a iubirii imposibile o constituie tabloul întâi, respectiv **întâlnirea dintre două ființe ce aparțin unor lumi diferite**, celei terestre și celei cosmice. Luceafărul o cheamă pe fată în lumea lui, oferindu-i statutul de stăpână a oceanului sau a cerului, însă ea îl refuză, simțindu-l „străin la vorbă și la port”, pentru că face parte dintr-o lume necunoscută, de care se teme. Ideea apartenenței geniului la nemurire, dar și statutul de muritoare al fetei de împărat sunt exprimate direct: „Dar cum ai vrea să mă cobor?/Au nu înțelegi tu oare,/Cum că eu sunt nemuritor,/Și tu ești muritoare?”. Fata nu poate accede la lumea Luceafărului și nici nu-l poate înțelege „Deși vorbești pe înțeles/ Eu nu te pot pricepe”, de aceea, îi cere să coboare în lumea pământească: „Cobori în jos, Luceafăr blând/Alunecând pe-o rază/Pătrunde-n casă și în gând/Și viața-mi luminează”.

De asemenea, o secvență relevantă pentru tema poemului este **călătoria lui Hyperion spre Demiurg**, în spațiul intergalactic care simbolizează un drum al cunoașterii. Setea de cunoaștere a omului de geniu „o sete care-l soarbe”, face ca Hyperion să meargă la Dumnezeu pentru a fi dezlegat de nemurire, cu scopul de a descifra taina fericirii, prin împlinirea în iubire absolută, în numele căreia este gata de sacrificiul suprem: „Reia-mi al nemuririi nimb/ Și focul din privire/ Și pentru toate dă-mi în schimb/ O oră de iubire.” Există în „Luceafărul” și o idilă pastorală între două ființe aparținând aceluiași spectru, exprimându-se ideea compatibilității celor două lumi, dintre Cătălin și Cătălina, ilustrată printr-un limbaj popular, cât se poate de obișnuit: „Și guraliv și de nimic /Te-ai potrivi cu mine”. Superioritatea Luceafărului este conștientizată de Cătălina prin exprimarea propriei neputințe de a pătrunde în lumea ideilor înalte: „În veci îl voi iubi și în veci /Va rămânea departe”.

Titlul poemului este format dintr-un substantiv propriu articulat hotărât, ce desemnează numele unui astru. În acest fel, elementul paratextual face trimitere la motivul central al textului și susține alegoria pe tema romantică a locului geniului în lume, văzut ca o ființă solitară și nefericită, opusă omului comun. De asemenea, titlul unește două mituri: unul românesc, al stelei călăuzitoare, și altul grecesc, al lui Hyperion, sugerând natura duală a personajului romantic.

Relația incipit –final este un alt element de compoziție relevant pentru temă, incipitul fiind redat printr-o formulă inițială, specifică basmului, atestând inspirația folclorică a poemului: „A fost odată ca-n povești/A fost ca niciodată/ Din rude mari împărătești/ O prea frumoasă fată”. Epitetul care definește frumusețea neasemuită a fetei ce provenea „Din rude mari împărătești” este un superlativ absolut redat popular „prea frumoasă”. Finalul poemului este o sentință în sens justițiar, în care antiteza „eu” și „(cercul) vostru” semnifică esența conflictului dintre etern și efemer, subliniind menirea creatoare a geniului eliberat de patima iubirii, din amăgitoare chemări ale fericirii pământești care e trecătoare și lipsită de profunzimea sentimentului: „Trăind în cercul vostru strâmt /Norocul vă petrece,-/Ci eu în lumea mea mă simt/Nemuritor și rece”. Atitudinea detașată a Luceafărului din finalul poemului este specifică geniului: rece, rațională, distantă, care nu mai permite un dialog între cei doi îndrăgostiți, devreme ce au concepții diferite despre iubire.

Poemul „Luceafărul” are 392 de versuri, structurate în 98 de catrene, fiind dominat de existența a două planuri, unul universal-cosmic și unul uman-terestru, care converg unul către celălalt și se interferează în cele patru tablouri. Primul tablou cuprinde șapte strofe și constituie uvertura poemului, partea întâi fiind o poveste de iubire, de factură romantică. Fata de împărat contemplă Luceafărul de la fereastra dinspre mare a castelului. La rândul-i, acesta, privind spre „umbra negrului castel”, o îndrăgește pe fată și se lasă copleșit de dor. Semnificația alegoriei este că fata pământească aspiră spre absolut, iar spiritul superior simte nevoia compensatorie a materialității. Pe de altă parte, iubirea fetei se înfiripă repede „il vede azi, îl vede mâni/ Astfel dorința-i gata”. În antiteză, iubirea Luceafărului are nevoie de un lung proces de „cristalizare”:

„El iar privind de săptămâni/ îi cade dragă fata”. Cadrul este nocturn, specific romantic, favorabil visului. Motivul serii și al castelului accentuează romantismul conferit de prezența Luceafărului: „Și cât de viu s-aprinde el/în orișicare sară./ Spre umbra negrului castel/ Când ea o să-i apară”. În plan oniric, sentimentul de iubire este exprimat prin motivul zburătorului: „Și pas cu pas în urma ei/ Alunecă-n odaie”, „Și când în pat se-ntinde drept/ Copila să se culce,/ I-atinge mâinile pe piept,/ I-nchide geana dulce”. Motivul zburătorului, simbolul ferestrei-spațiu liminal, hotar între două lumi, visul, oglinda, toate sunt elementele alegoriei care facilitează comunicarea protagoniștilor. La chemarea fetei: „O, dulce-al nopții mele domn,/ De ce nu vii tu? Vină!”, Luceafărul se desprinde din sfera sa, spre a se întrupa prima oară din cer și mare, asemenea lui Neptun (în concepția lui Platon), apărând ca un „tânăr voievod”, totodată „un mort frumos cu ochii vii”. În această ipostază angelică, Luceafărul are o frumusețe construită după canoanele romantice: „păr de aur moale”, „umerele goale”, „umbra feței străvezii”. În contrast cu paloarea feței, ochii ilustrează prin scânteiere viața interioară. Strălucirea lor este interpretată de fată ca semn al morții: „Lucești fără de viață [...] / Și ochiul tău mă-ngheață”. Ea refuză să-l urmeze. Luceafărul, în schimb, vrea să-i eternizeze iubirea: „Colo-n palate de mărgear/ Te-oi duce veacuri multe,/ Și toată lumea-n ocean/ De tine o s-asculte”. Urmând repetatei chemări-descântec: „Cobori în jos, luceafăr blând,/ Alunecând pe-o rază”, cea de-a doua întrupare va fi din soare și din noapte. Cosmogonia este redată cu o tonalitate majoră: „Iar ceru-ncepe a roti/ în locul unde pier”. În antiteză cu imaginea angelică a primei întrupări, aceasta este percepută mai grav: „O, ești frumos, cum numa-n vis/ Un demon se arată”. Imaginea se înscrie tot în canoanele romantismului: „părul negru”, „marmoreele brațe”, „ochii mari” și „minunați”. Pentru a doua oară, paloarea feței și lucirea ochilor, semne ale dorinței de absolut, sunt înțelese ca atribute ale morții: „Privirea ta mă arde”. Fata refuză din nou să-l urmeze: „Dară pe calea ce-ai deschis/ N-oi merge niciodată!”, recunoscând că nu poate răspunde cu aceeași intensitate pasiunii lui: „Privirea ta mă arde” și că nu-l poate înțelege: „Deși vorbești pe înțeles/ Eu nu te pot pricepe”. Dragostea lor semnifică atracția contrariilor. Chiar Luceafărul formulează această diferență: „...eu sunt nemuritor,/ Și tu ești muritoare”, dar, din iubire și pentru că este superior fetei, acceptă sacrificiul suprem. Dacă fata, adică omul comun nu se poate înălța la condiția nemuritoare, Luceafărul sau geniul este capabil, din iubire și din dorința de cunoaștere absolută, să coboare la condiția de muritor: „Da, mă voi naște din păcat/ Primind o altă lege;/ Cu vecinicia sunt legat,/ Ci voi să mă dezlege”.

Tabloul al doilea, idila dintre fata de împărat, numită acum Cătălina și pajul Cătălin, simbolizează repeziciunea cu care se stabilește legătura sentimentală între exponenții lumii terestre. Dragostea lor este o altă ipostază a iubirii, opusă celei ideale. Asemănarea numelor sugerează apartenența la aceeași categorie, a omului comun. Cătălina recunoaște asemănarea, dincolo de statutul social: „încă de mic/ Te cunoșteam pe tine,/ Și guraliv și de nimic,/ Te-ai potrivi cu mine...”. Portretul lui Cătălin este realizat în stilul vorbirii populare, în antiteză cu portretul Luceafărului, pentru care motivele și simbolurile romantice erau desprinse din mit, abstracte, exprimând nemărginirea, înfinitul, eternitatea. Așadar, Cătălin devine întruchiparea teluricului, a mediocrității pământene: „viclean copil de casă”, „Băiat din flori și de pripas,/ Dar îndrăzneț cu ochii”, „cu obrăjei ca doi bujori”. Prin dialog, idila se desfășoară sub forma unui joc. Pentru a o seduce, Cătălin urmează o tehnică asemănătoare vânătorii păsărilor în Evul Mediu („Cum vânătoru-ntinde-n crâng/La păsărele lațul/Când ți-oi întinde brațul stâng/Să mă cuprinzi cu brațul”). Chiar dacă acceptă iubirea pământeană, Cătălina aspiră încă la iubirea ideală pentru Luceafăr: „O, de luceafărul din cer/ M-a prins un dor de moarte”. Acest „dor de moarte” ilustrează dualitatea ființei pământene, aspirația specific umană spre absolut, dar și atracția către ființa accesibilă.

Tabloul al treilea prezintă planul cosmic și constituie cheia poemului. Această parte a poemului poate fi divizată, la rândul ei, în trei secvențe poetice: zborul cosmic, rugăciunea sau dialogul cu Demiurgul și liberarea. Luceafărul nu călătorește într-un spațiu, ci regresiv, temporal, trăind în sens invers istoria creației: „Și din a chaosului văi,/ Jur împrejur de sine,/ Vede, ca-n ziua cea de-ntâi,/ Cum izvorau lumine”. Zborul cosmic sugerează intensitatea sentimentelor, lirismul, setea de iubire ca act al cunoașterii absolute. Amplificarea acestui zbor culminează cu imaginea Luceafărului ca fulger („Părea un fulger ne-nterupt/ Rătăcitor prin ele”), pură energie surprinsă în curgerea ei prin timp și spațiu. Punctul în care el ajunge este spațiul demiurgic, atemporal, momentul dinaintea nașterii lumilor: „Căci unde-ajunge nu-i hotar,/ Nici ochi spre a cunoaște,/ Și vremea-ncearcă în zadar/ Din goluri a se naște”. În dialogul cu Demiurgul, Luceafărul însetat de repaos („Și din repaos m-am născut,/ Mi-e sete de repaos”, adică de viață finită, de stinger), este numit Hyperion (nume de sugestie mitologică, gr. „cel care merge pe deasupra”). După Hesiod, Hyperion, divinitate simbolică, era fiul Cerului, tatăl Soarelui și al Lunii, un titan ucis din invidie de alți titani. După Homer, Hyperion este Soarele însuși. Hyperion îi cere Creatorului să-l dezlege de nemurire pentru a descifra taina iubirii absolute, în numele căreia este gata de sacrificiu: „Rea-mi al nemuririi nimb/ Și focul din privire,/ Și pentru toate dă-mi în schimb/ O oră de iubire...”. Demiurgul refuză cererea lui Hyperion, pentru că acesta se născuse odată cu lumea, iar acum face parte din ordinea primordială a cosmosului. Creatorul nu-i poate oferi moartea pentru că astfel ar produce moartea lumii, ar atrage din nou haosul. Îi explică Luceafărului absurditatea dorinței lui, prilej cu care este pusă în antiteză lumea veșniciei și cea a muritorilor. Astfel, oamenii nu-și pot determina propriul destin, se bazează numai pe noroc și sunt supuși voinței oarbe de a trăi (influența filozofiei lui Schopenhauer). Omul de geniu, în schimb, este capabil de a împlini idealuri înalte, se află dincolo de timp și de spațiu: „Ei doar au stele cu noroc/ Și prigoniri de soarte,/ Noi nu avem nici timp, nici loc,/ Și nu cunoaștem moarte”. Omul se află sub puterea unui destin implacabil căruia nu i se poate sustrage: „Părând pe veci a răsări,/ Din urmă moartea-l paște,/ Căci toți se nasc spre a muri/ Și mor spre a se naște”. În schimb, Demiurgul îi propune lui Hyperion diferite ipostaze ale geniului: a cuvântului creator: „Cere-mi - cuvântul meu de-ntâi,/ Să-ți dau înțelepciune?”, ipostaza orfică: „Vrei să dau glas acelei guri,/ Ca după-a ei cântare/ Să se ia munții cu păduri/ Și însulele-n mare?”, ipostaza împăratului: „Ți-aș da pământul în bucăți/ Să-l faci împărăție”, a geniului militar/a cezarului: „Ți dau catarg lângă catarg,/ Oștiri spre a străbate/ Pământu-n lung și marea-n larg”. Demiurgul păstrează pentru final argumentul zdrobitor: „Și pentru cine vrei să mori?/ Întoarce-te, te-ndreaptă/ Spre-acel pământ rătăcitor/ Și vezi ce te așteaptă”.

Partea a patra este construită simetric față de primul tablou, prin interferența celor două planuri: terestru și cosmic. Idila Cătălin-Cătălina are loc într-un cadru romantic, creat prin simboluri specifice (teiul, crângul, luna). Scenele de iubire se petrec departe de lume, sub crengile de tei înflorit, în liniște, în pacea codrului, sub lumina blândă a lunii. Declarația de dragoste a lui Cătălin, pătimașa lui sete de iubire exprimată prin metaforele: „noaptea mea de patimi, „durerea mea”, „iubirea mea de-ntâi, „visul meu din urmă”, îl proiectează într-o lumină favorabilă. Profunzimea pasiunii și

unicitatea iubirii, constituirea cuplului adamic, îl scot pe Cătălin din ipostaza terestră: „Miroase florile-argintii/ Și cad, o dulce ploaie,/ Pe creștele-a doi copii/ Cu plete lungi, bălaie”. „Îmbătățit de amor”, Cătălina are încă nostalgia astrului iubirii și-i adresează pentru a treia oară chemarea, de data aceasta modificată, Luceafărul semnificând acum steaua norocului: „Cobori în jos, luceafăr blând,/ Alunecând pe-o rază,/ Pătrunde-n codru și în gând,/ Norocu-mi luminează!”. Atitudinea geniului este una de asumare a eternității și odată cu ea a indiferenței: „Ce-ți pasă ție, chip de lut,/ Dac-oi fi eu sau altul?”. Geniul constată cu durere că viața omului urmează o cale a hazardului, a întâmplărilor: „Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece,/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece”.

Nicolae Manolescu descoperă în „Luceafărul” mai multe voci lirice cu care poetul se identifică în totalitate, el putând fi, deopotrivă: Hyperion, Cătălina, Demiurgul sau Cătălin. „Luceafărul” este sinteza liricii eminesciene, cu o viziune conform căreia cunoașterea lumii e posibilă și accesibilă doar omului superior.

<https://www.facebook.com/noualimba>

Art. 2, prof. Ana-Maria CĂLUGĂRU

LIRICA SIMBOLISTĂ

Simbolismul, curent literar-artistic constituit în Franța, la sfârșitul secolului XIX, cu precădere între 1885 și 1900, a apărut ca reacție estetică a parnasianismului și naturalismului. În 1886, Jean Moreas publică articolul *Le symbolisme*, în *Le Figaro littéraire*. Sincron cu Școala franceză, simbolismul se dezvoltă în literatura română prin Alexandru Macedonski și discipolii săi și se impune ca Școală în primul deceniu al secolului al XX-lea, prin Ștefan Petică, Ion Minulescu, Dimitrie Anghel, George Bacovia. Simbolismul se distinge prin:

- folosirea simbolului (figură de stil prin care se exprimă o idee abstractă cu ajutorul unei imagini concrete, pe baza unei analogii obiect-semnificație, pentru a sugera corespondențele între diferitele elemente ale universului;

- cultivarea sugestiei pentru a exprima stări inefabile, vagi, confuze:
* „A numi un obiect înseamnă a suprima 3/4 din plăcerea pe care ți-o dă un poem, plăcere care constă în bucuria de a ghici încetul cu încetul; să sugerezi obiectul, iată visul nostru”, Stephane Mallarme;

- sinestezia sau principiul corespondenței între senzații/simțuri (*Primăvara - o pictură parfumată cu vibrații de violet*);

- imaginile vagi, fluide, fără contur;

- primatul muzicii (*De al musique avant toute chose*), muzicalitatea versului (obținută prin ritm și rimă perfectă, dar și prin eufonii,

asonanțe, aliterații, repetiții, versuri refren, câmp lexical muzical, instrumental);

- noutăți prozodice: vers liber, ingambament;
- teme și motive ale aceleiași recuzite: iubirea (reverie și nevroză), orașul (element al izolării), singurătatea, tristețea, melancolia, pustiul, spleenul
- intuiție a vidului propriului eu și al lumii, evadarea, izolarea, natura - cu ploi putrede și arbori cangrenați, cu primăveri nevrotice, veri care descompun cadavrele și ierni de doliu, în alb și negru, condiția poetului neînțeleș, blamat, condamnat și a poeziei.

George Bacovia (n. Gheorghe Vasiliu, 1881-1957):

- debut publicistic: în *Literatorul*, 1899, cu *Și toate*,
 - debut editorial: vol. *Plumb*, 1916,
 - opera lirică și poeme în proză: *Scânței galbene* (1926), *Bucăți de noapte* (1926), *Cu voi...* (1930), *Comedii în fond* (1936), *Stanțe burgheze* (1946), *Plumb. Versuri și proză* (1965), *Stanțe târzii* (1972),
 - simbolism decadent,
 - sentimentul acut al crizei existențiale este sugerat de stridentele, culorile obsedante și intense, de categoriile negative;
- * „Poezia lui Bacovia este expresia unei nevroze. Prin concordanța șimbajului interior cu cel exterior, impresionează în ansamblu; nu reține totuși în amănunt”, Eugen Lovinescu;
- * „Există în Bacovia un satanism (...) care e un stil al pateticului, un roman al lugubrului”, G. Călinescu.

Ion Minulescu (1881-1944):

- debut editorial cu vol. *Romanțe pentru mai târziu* (1908),
- poezie reprezentativă pentru un simbolism exterior, *, „o poezie cantabilă, sonoră, declamativă, fără obscuritate și fior metafizic”, Eugen Lovinescu;
- refrenul și diversele forme de repetiție, interogațiile și exclamațiile retorice, vocabularul neologic, apariția cuvântului rar și sonor creează o muzicalitate ostentativă;
- *, „versul liber al romanțelor minulesciene se reduce la o iluzie grafică”, Tudor Vianu;

- întrebuințarea transparentă a unei tehnici poetice (simboliste) are și efect parodic.

Plumb

de George Bacovia

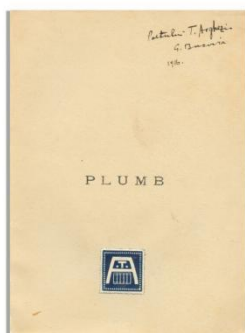
***apartenența la simbolism: simbol, sugestie, sinestezie, corespunde și muzicalitate**

***tema condiției poetului blamat de societate: „sicriile de plumb” și „amorul de plumb”**

***elemente de structură/compoziție/limbaj: titlul și cele două catrene**

*Dormeau adânc sicriile de plumb,
Și flori de plumb și funerar vestmânt
Stam singur în cavou... și era vânt...
Și scârțâiau coroanele de plumb.*

<https://www.youtube.com/watch?v=UC4KA4yKNaY>

*Dormea întors amorul meu de plumb
Pe flori de plumb, și-am început să-l strig
Stam singur lângă mort... și era frig...
Și-i atârnav aripile de plumb.*

(vol. „Plumb”, 1916)

Prin opera lui George Bacovia, în literatura română se produce o schimbare a poeziei față de „schema romantică” anterioară. De altfel, **simbolismul** este un curent literar european apărut ca reacție împotriva romantismului, naturalismului și a parnasianismului și cu care se deschide lirica românească modernă, interbelică.

Poezia „Plumb” (cu care se deschide volumul omonim, publicat în 1916) este de la început salută de Al. Macedonski ca **artă poetică** (prin care autorul descrie concepția sa despre menirea poetului în lume și despre poezie) simbolistă. Textul poate fi interpretat și ca o elegie, deoarece poezia surprinde atitudinea eului poetic față de societatea artificială care nu-i înțelege valoarea, sentimentele sale fiind de tristețe și de spaimă de viață (de spleen).

Textul poetic se înscrie în simbolism prin folosirea simbolurilor, a sugestiei și a sinesteziei, prin corespondențe și muzicalitate, dar și prin dramatismul trăirilor eului liric - în ipostaza poetului damnat, izolat, neînțeles.

Cultivarea **simbolului** este evidentă în descrierea cadrului exterior sau a lumii artificiale, încremenite în nepăsare, iar singurătatea și sufocarea eului poetic - a creatorului de artă - se sugerează printr-un câmp semantic funebru: „sicrie”, „flori de plumb”, „cavou”, „amor de plumb”. Fiecare cuvânt este un simbol care creează puternica impresia a pustiirii sufletești. În poezia bacoviană, de altfel, lumea este o reflectare a unei stări de spirit. Astfel, dacă decorul este cenușiu, reprezentat de „sicrie”, „flori de plumb”, „cavou”, sufletul nu poate fi decât inert, iar amorul decadent.

De asemenea, o altă trăsătură simbolistă a poemului este **corespondența** între planul interior și cel exterior, între culori, sunete, stări poetice. „Griul” sugerează apăsarea sufletească, iar cuvântul „plumb” are o sonoritate joasă, metalul pe care îl denumeste fiind rece, greu, toxic, asemenea lumii percepute de către artistul - poet ca o povară sufletească.

Tema poeziei „Plumb” este condiția poetului care se simte blamat sau singur,

consecință a izolării într-o societate meschină, superficială, incapabilă să-i înțeleagă arta.

O primă imagine poetică reprezentativă pentru tema condiției poetului condamnat la izolare este spațiul limitat și definit prin „sicriile de plumb” sau prin cuvântul „cavou”. Cele două simboluri „sicriu” și „cavou” sugerează un spațiu sufocant, închis și apăsător, cum îi pare poetului lumea: „Dormeau adânc sicriile de plumb/Și flori de plumb, și funerar vestmânt/Stam singur în cavou și era vânt”.

A doua imagine semnificativă pentru tema textului este cea a „amorului de plumb” din strofa a doua a poeziei, corespunzătoare planului interior, al sentimentelor. Tonul poetic devine confesiv. Metafora „amorul meu de plumb” sugerează „mineralizarea” sentimentului, apăsarea pierderii iubirii. Efortul disperat al eului liric de recuperare a sentimentului de dragoste, de salvare prin iubire („și-am început să-l strig”) pare zadarnic. Oximoronul „și-i atârneau aripile de plumb” pune în opoziție zborul și căderea ca pierdere definitivă a speranței. Imaginea sinestezică (ce îmbină vizualul și auditivul) „dormea întors.../și-am început să-l strig...” amintește de motivul folcloric al morții ca întoarcere spre apus. De altfel, Bacovia însuși, presimțindu-și sfârșitul, a rostit, întorcându-se spre perete: „Mă-ntunec!”.

Un prim element de compoziție reprezentativ pentru tema singurătății este **titlul** redat prin substantivul „plumb”. Sensul denotativ al acestui cuvânt-simbol este acela de metal cu densitate mare, toxic, de culoare cenușie, conotativ, semnificând: apăsarea, angoasa, greutatea sufocantă, cenușiul existențial, universul monoton, închiderea spațiului existențial, fără soluții de ieșire. Titlul poeziei constituie și simbolul central al acesteia, fiind un simbol plurivalent, un element de recurență - reluat în conținut de șase ori. Plumbul este un metal greu, de culoare cenușie ce sugerează moartea, iar prin greutate denotă apăsare sufletească, sufocantă, prăbușirea interioară. Culoarea gri poate reda tristețea, monotonia, cenușiul vieții cotidiene, mediul meschin, răceala, lipsa de viață, absența sentimentelor, singurătatea. Sonoritatea cuvântului (patru consoane și o vocală închisă) evidențiază căderea grea, fără ecou a sufletului. Rolul de simbol central este marcat și de dispunerea grafică a cuvântului, de simetria perfectă - de poziția versuri, fiecare strofă fiind închisă cu acest cuvânt. Cuvintele cheie – *plumb, cavou, singur* - sunt, în același timp, simboluri obsedante, care circulă în opera lui Bacovia, de la o poezie la alta și care contribuie la realizarea unui decor dezolant.

Structura, alt element semnificativ al textului, cuprinde **două catrene** construite prin tehnica paralelismului sintactic („Dormeau adânc sicriile de plumb” - P,C,S,A, „Dormea adânc amorul meu de plumb”- P,C,S,A,A), care corespund celor două planuri ale realității: exterior, obiectiv, simbolizat de „cimitir” și de „cavou” și interior, subiectiv, simbolizat de sentimentul iubirii - „amorul meu de plumb”. Starea de solitudine a eului liric este evidențiată de repetarea structurii „stam singur”, care, alături de celelalte simboluri („cavou”, „sicriu”), accentuează senzația de pustietate sufletească.

Realizată preponderent din imagini vizuale, poezia exploatează stările și emoțiile produse de elementele decorului funerar, care transmit o stare interioară: vidul sufletesc, angoasa existenței. Astfel, între planul exterior și cel interior se stabilește o serie de corespondențe: cavou - singurătate, izolare; plumb - gri, cenușiul vieții, apăsare.

Strofa întâi surprinde elemente ale cadrului spațial închis, apăsător, sufocant, în care eul poetic se simte clausturat: mediul înconjurător a căpătat greutatea plumbului, iar poetul se simte ca într-un imens cavou. Elementele decorului funerar sunt: „sicriile de plumb”, „vestmântul funerar”, „flori de plumb”, „coroanele de plumb”. Repetarea epitetului „de plumb” are multiple sugestii, insistându-se asupra existenței mohorâte, lipsite de posibilitatea înălțării. Lumea obiectuală, în manifestările ei de gingășie și de frumusețe – florile, este marcată de împietrire. Vântul este singurul element care evidențiază mișcarea, însă produce efecte reci, ale morții, evidențiate auditiv: „Și scârțârea coroanelor de plumb”. Cadrul temporal nu este precizat, dar atmosfera macabră poartă sugestia nocturnului.

Strofa a doua debutează sub semnul tragicului existențial, generat de dispariția afectivității: „Dormea întors amorul meu de plumb”. Cuvântul „întors” constituie misterul poeziei. Eul liric își privește sentimentul ca un spectator. „Aripile de plumb” presupun un zbor în jos, căderea surdă și grea, moartea. Încercarea de salvare este iluzorie: „Și-am început să-l strig”. În versul „Stam singur lângă mort”, termenul din domeniul funebru poate semnifica înstrăinarea de sine, alienarea, ca reacție la absurdul existenței. Spaima de moarte, senzația de

vid sufletesc, singurătatea se realizează, dincolo de aglomerarea elementelor decorului funebru și prin două imagini auditive. În prima strofă, verbul cu efect imitativ, strident, din versul „Și scârțâiau coroanele de plumb”, evidențiază dezacordul eului cu lumea, dizarmonia, iar în strofa a doua, „strigătul” sugerează spaima, iar verbul la persoana I, singular accentuează întoarcerea spre planul subiectiv „Și-am început să-l strig”.

Sursele expresivității, sugestiei și ale ambiguității se regăsesc la fiecare nivel al limbajului poetic. Stilistic, se remarcă prezența simbolului central „plumb”, asociat metaforelor „flori de plumb”, „coroanele de plumb”, „aripile de plumb”.

În ceea ce privește prozodia, poezia „Plumb,” este riguros construită, sugerând prezența morții, prin închiderea versurilor cu rimă îmbrățișată, măsură fixă de 10 silabe, iar repetarea aceluiași cuvânt „plumb,” în rimă susține obsesia poetică. Prozodia clasică (rimă, ritm, măsură) ce produce atât muzicalitate exterioară, cât și interioară, dată de repetiții, transformă poezia într-un freemăt monoton.

La nivel fonetic, cuvântul „plumb” cuprinde o vocală închisă de câte două consoane grele, ceea ce evidențiază o închidere a spațiului. În restul poeziei predomină vocalele e, i, u, dând sentimentul golului existențial, al absenței, al vidului lăuntric.

Morfologic, se remarcă prezența verbelor statice, la imperfect („dormeau”/„dormea”), așezate la început de vers. Timpul imperfect desemnează trecutul nedeterminat, permanența unei stări continue de angoasă: „dormeau”, „stam”, „era”, „scârțâiau”, „dormea”, „atârneau”. Cele două verbe la perfect compus – „am început”, respectiv, la conjunctiv, „să strig”, evidențiază disperarea eului atunci când conștientizează că întreg universul este cuprins de atmosfera sumbră a morții. Actul de a striga dobândește o valoare simbolică. Adverbul „adânc” așezat lângă verbul „dormeau” sugerează somnul veșnic, moartea. Aproximarea dintre somn și moarte este clasică, atât datorită nemișcării pe care ambele stări o presupun, cât și faptului că ambele constituie o rupere de lumea reală.

La nivel sintactic, textul este alcătuit din propoziții principale, independente, coordonate prin juxtapunere sau copulativ (prin conjuncția „și”): „Dormeau adânc sicriile de plumb/Și flori de plumb, și funerar vestmânt”. De asemenea, se remarcă topica inversă, cu subiectul postpus : „Dormeau adânc sicriile de plumb”; „Dormea întors amorul”.

Textul poetic este realizat prin procedeul acumulării: repetarea conjuncției copulative „și” realizează suprapunerea de imagini pentru a reda aceeași stare.

La nivel lexical, se remarcă prezența cuvintelor din câmpul semantic al morții: „sicriu”, „cavou”, „funerar”, „coroană”, „mort”, repetarea obsesivă a aceluiași cuvinte, inclusiv în rimă, având ca efect monotonia, senzația de limitare, de clausturare, imposibilitatea ieșirii din starea poetică de apăsare sufletească, de spleen.

Nicolae Manolescu afirma că Bacovia este „singurul poet român care a coborât în infern”, dar semnificativ este faptul că prin intermediul procedeelor simboliste, cititorul însuși îl însoțește în această călătorie în lumea tenebrelor (a întunericului, a spleenului, a angoasei, a deziluziei).

<https://www.facebook.com/noualimba>

